

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΛΣΤ'

ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1987

ΑΡΙΘ. 2

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ, ΠΕΝΗΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ (1936-1986)

Μισός αιώνας προσφορᾶς πολύπλευρου, επικοινωνιακού και οικοδομητικού ἔργου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας πρὸς τὸ λαό, συμπληρώθηκε. Πρόκειται γιὰ μιὰ ἐκκλησιαστικὴ, ἀλλὰ καὶ ἐθνικὴ συμβολὴ τοῦ ἐπιτελικοῦ αὐτοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, πὸν ἡ σημασία της ξεπερνᾷ τὰ ὅρια τῆς καθημερινῆς, πνευματικῆς ἀνάγκης καὶ ἀπλώνεται πιά σ' ὀλόκληρο τὸ χῶρο τῆς νεοελληνικῆς πραγματικότητος. Ἐπειδὴ στὰ πενήντα αὐτὰ χρόνια κάλυψε τεράστια κενὰ τοῦ ἐλληνικοῦ βίου. Στὴ φωτογραφία σιγμιότυπο ἀπὸ τὸν ἐορτασμό τῆς 50ετηρίδας (Αἴθουσα Τελετῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Κυριακὴ 16.11.1986).

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ἀποστολικὴ Διακονία, Πενήντα χρόνια (1936 - 1986). — Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Οἱ Νεομάρτυρες εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀγωγῆς. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Μηνύματα Δεκαπενταγούστου. — Ἰωάννου Φουντούλη, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὲς, κανονικὲς καὶ ἄλλες ἀπορίες. — Βαρβάρας Γιαννακοπούλου, Ἄνθιμος Βαγιᾶνος, «ὁ Γέροντας τῆς Βοηθείας». — Ἀρχιμ. Δημ. Μπεκιάρη, «Προσέχωμεν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποι-

μίῳ». — Ἀρχιμ. Παντελεήμονος Καθρεπτίδη, «Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον». — Ἀρχιμ. Τιμοθέου Σακκά, Παράλληλοι καιροὶ καὶ προβληματισμοί. — Ἐπιστολὰὶ πρὸς τὸν «Ἐφημέριον». — Δημήτρη Φερούση, Ἀποστολικὴ Διακονία, πενήντα χρόνια (1936 - 1986). — Ἐπίκαιρα. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Εἰδήσεις πὸς ἐνδιαφέρουν τοὺς Ἐφημερίους. — Νέοι συνταξιούχοι τοῦ ΤΑΚΕ.

ΟΙ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΕΣ ΕΙΣ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ(*)

Τοῦ κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Παναγιώτατε Δέσποτα,
Σεβασμιώτατε,
Ἀγαπητοὶ Κύριοι Συνάδελφοι,
Ἀγαπητοὶ Φοιτήτριες καὶ Φοιτητὲς
Κυρίες, Δεσποινίδες καὶ Κύριοι.

Πρὶν εἰσέλθω στὴν εἰσήγησί μου, ἐκφράζω τὴ χρά μου, διότι βρίσκομαι σήμερον στὴν ἄμορφη Θεσσαλονίκη, ὅπου ἔζησα τὰ ὠραῖα ὀκτώ πρῶτα χρόνια τῆς πανεπιστημιακῆς καθηγητικῆς μου σταδιοδρομίας. Ἡ χρά μου γίνεται μεγαλύτερη ἀπὸ τὸ ὅτι ἔρχομαι σὲ ἐπαφὴ μὲ τόσους ἐκλεκτοὺς καὶ ἀγαπητοὺς συναδέλφους καὶ συνεργάτες μου ἢ μὲ παλαιοὺς φοιτητὲς μου, ἐκ τῶν ὁποίων ἀσφαλῶς μερικοὶ θὰ ξεπεράσουν σὲ ἐπιστημονικὰς ἐπιδόσεις τοὺς διδασκάλους των, ἐὰν ἤδη δὲν τοὺς ἔχουν ξεπεράσει. Γι' αὐτὸ αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκη νὰ ἐκφράσω τὴν θερμὴν εὐχοριστίαν μου πρὸς τὸν Παναγιώτατο Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονα γιὰ τὴν εὐκαιρίαν αὐτήν, ποὺ μοῦ χάρισε, καὶ γιὰ τὴν τιμὴν, ποὺ μοῦ ἔκαμε νὰ μὲ καλέσῃ στὸ Συνέδριον αὐτό, ποὺ ἔχει ὡς σκοπὸ νὰ ἐπισημάνῃ τὴν τεραστίαν σημασίαν, τὴν ὁποία ἔχουν οἱ Νεομάρτυρες γιὰ τὴν ζωὴ τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ. Εἶναι εἰς ὅλους γνωστόν, ὅτι ὁ Παναγιώτατος ἔχει μεγάλη εὐαισθησίαν καὶ ἔχει ἀναπτύξει ἰδιαιτέραν στρατηγικὴν τόσον στὸ νὰ ἐμπλουτίσῃ τὸ ἔορτο-

λόγιον μὲ νέες ἑορτὲς ἁγίων, ὅσον καὶ στὸ νὰ ἐμπεδώσῃ, στὴν συνείδησιν τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος τὴ συναισθησὶν τοῦ χρέους μας ἀπέναντι σὲ μεγάλες μορφὰς τῆς Ἐκκλησίας. Ἔτσι μετὰ τὴς γνωστὰς προσπάθειάς του πρὸς ἀνάδειξιν καὶ προβολὴν λ.χ. τῶν μορφῶν τοῦ ἁγίου Δημητρίου, τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, τοῦ ἁγίου Συμεῶν Θεσσαλονίκης, τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ, τοῦ ἁγίου Φιλοθέου Κοκκίνου κ.ἄ., ἔρχεται τῶρον ἡ εὐστοχὴ πρωτοβουλία του γιὰ τὴν ἔξαρσιν τοῦ ἔργου τῶν Νεομαρτύρων, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους συνδέονται ἀμεσῶτα πρὸς τὴν κατ' ἐξοχὴν πόλιν τῶν Ἑλλήνων Ἀγίων, τὴν ὠραίαν πόλιν τῆς Θεσσαλονίκης.

*

Ἡ εἰσήγησίς μου ἀναφέρεται στὴ σημασίαν τῶν Νεομαρτύρων στὸ ἔργο τῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς. Ὁ συσχετισμὸς τοὺς πρὸς τοὺς χριστιανικοὺς παιδαγωγικοὺς στόχους θὰ ἤμποροῦσε καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχη διάφορες κατευθύνσεις:

Ἡ πρώτη κατευθύνσις εἶναι γνωστικὴ. Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία καὶ ἡ Γενικὴ Ἱστορία ἤμποροῦν νὰ ἐμπλουτισθοῦν μὲ πολλές σελίδες γιὰ τὴν προβολὴν τοῦ ἐπὶ τῆς πίστεως στηριζομένου καταπληκτικοῦ ἠρωϊσμοῦ τῶν Νεομαρτύρων καὶ πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς τάσεως πρὸς κακοποίησιν τῆς Ἱστορίας τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας καὶ τῆς προπαρασκευῆς τῆς πολυπτύχου καὶ πολυδιαστάτου ἐποποιίας τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος. Ἡ κακοποίησις αὐτὴ γίνεται ἀπὸ διαφόρους δῆθεν ἀπομυθευτὰς τῆς Ἱστορίας. Εἶναι γνωστὸς οἱ ἀπόπειρες διαστρεβλώσεως ἢ ἀκρωτηριασμοῦ τῆς Ἱστορίας αὐτῆς πάνω στὴν προκρούστεια κλινὴν ἰδεολογικῶν προκαταλήψεων, ὑλιστικῶν σχημάτων καὶ σοφιστικῶν συλλογισμῶν. Ἡ μελέτη τοῦ φαινομένου τῶν Νεομαρτύρων, — ποὺ διήκει ἀπὸ τὸν 15ο αἰῶνα ἕως τὴς ἡμέρας μας καὶ περιλαμβάνει ἀκόμη καὶ τὸ ἠρωϊκὸ τέλος τοῦ Χρυσοστόμου Σμύρνης ἢ πολλῶν ἐκ τῶν λεγομένων

* Εἰσήγησις στὸ «Θεολογικὸν Συνέδριον εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τῶν Νεομαρτύρων», τὸ ὁποῖο ἀπὸ τὸν Παναγιώτατο Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονα ὁργανώθηκε ἀπὸ 17ῆ ἕως 19ῆ Νοεμβρίου στὴν Αἴθουσαν Τελετῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης. Ἐκτὸς τοῦ Παναγιωτάτου, ὁ ὁποῖος ἔκαμε τὴν ἐναρκτήριαν εἰσήγησιν, παρίσταντο καὶ ἔκαμαν εἰσηγήσεις ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος, Καθηγητὲς καὶ ἄλλα μέλη τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Προσωπικοῦ — ἰδίως τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν — Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, ὁ Καθηγητὴς σὲ Πανεπιστήμιον τῶν Η.Π.Α. Πρωτοπρεσβύτερος πατὴρ Δημήτριος Κωνσταντέλος, ὁ Ἰ. Φηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τῆς Σόφιας Δρ. Ivan Dimitrov, ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱεράς Συνόδου κ. Ἰω. Χατζηφώτης καὶ ἄλλοι κληρικοὶ καὶ λαϊκοί. Ἐκτὸς τῶν εἰσηγητῶν τούτων, συμμετέσχον στὴς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου καὶ ἄλλοι Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἐκπαιδευτικοὶ (θεολόγοι καὶ ἄλλων εἰδικότητων), φοιτητὲς καὶ ἄλλοι ἐνδιαφερόμενοι.

«Κρυπτοχριστιανῶν», τῶν ὁποίων ἔχνη ἀσφαλῶς θὰ ὑπάρχουν ἕως σήμερα, ἢ Ἑλλήνων Νεομαρτύρων τῆς Κύπρου, — ἤμπορεῖ νὰ διαφυλάξῃ τὴν Ἱστορία μας ἀπὸ τὸν ἐσμὸν τῶν παραχαρακτῶν τῆς καὶ νὰ ἐμπλουτίσῃ ἄριστα τὰ σχολικὰ ἐγχειρίδια. Ὁ ἐμπλουτισμὸς αὐτὸς θὰ ὑποβοηθήσῃ τοὺς μὴ τηλεκατευθυνομένους, ἀλλὰ ἐλευθέρως αὐτοπροσδιοριζομένους Ἑλληνόπαιδας νὰ προφυλαχθοῦν ἐκ τῆς πλημμυρίδος τῶν ὑλιστικῶν καὶ ἀντιεκκλησιαστικῶν ἐρμηνειῶν τοῦ νοήματος τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, οἱ ὁποῖες ὡς πρωτογενῆ γενεσιουργὰ αἰτία τῆς δὲν βλέπουν τὴν ἑλληνορθόδοξο πίστι, ἀλλὰ δευτερογενεῖς ἐξωτερικοὺς παράγοντες, ὅπως εἶναι οἱ παραγωγικὲς σχέσεις, οἱ οἰκονομικοκοινωνικοὶ συσχετισμοὶ καὶ οἱ ταξικοὶ ἀνταγωνισμοί.

Ἡ κατάλληλη προβολὴ τῶν Νεομαρτύρων ἤμπορεῖ νὰ εἶναι ἢ καλυτέρα ἀναίρεσις λ.χ. τοῦ φλυάρχου συμπιλήματος «Ἑλληνικὴ Νομαρχία Ἀνωμόμου τοῦ Ἑλλήνος», πού διέπεται ἀπὸ συκοφαντικὸ ἀντικληρικὸ μένος καί, ἐξ ἀφορμῆς μερικῶν ἐξαιρέσεων, προβαίνει σὲ ἀποράδεκτες γενικεύσεις καὶ παραθεωρεῖ ὅλες τὶς θυσίες τοῦ ἱεροῦ κλήρου. Οἱ θυσίες αὐτὲς ἔγιναν τόσον γιὰ τὴν περιφρούρησι τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ὅσον καὶ γι' αὐτὸ τὸ Ἔθνος. Αὐτὸς ὁ Ἰω. Συκουτρῆς ἐπισήμανε ἤδη, ὅτι ἐὰν εἶχε κανεὶς νὰ κατηγορήσῃ γιὰ κάτι τὴν Ἐκκλησία, θὰ ἔλεγε, ὅτι «πολλάκις τὸν δευτερογενῆ δι' αὐτὴν ἐθνικὸν σκοπὸν ἔθεσεν ὑπεράνω τοῦ καθαρῶς θρησκευτικοῦ καὶ τοῦ ἰδίου τῆς συμφέροντος». Δὲν πρόκειται μόνον γιὰ τὴν ἡρωϊκὴν θυσίαν τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε', γιὰ τὸν ὁποῖο ἡ νηφαλία ἔρευνα ἔχει ἀποδείξει ὡς συκοφαντικὲς τὶς εἰς βάρος του κατηγορίες. Οἱ κατηγορίες αὐτὲς προβάλλονται ἀνεπιτυχῶς ἀφ' ἑνὸς μὲ ἀπαράδεκτη ἀπομόνωσι φράσεων τοῦ ἔξω ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ συνάφειά τους καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν ὁλότητα τοῦ πλαισίου τῶν συναρτήσεων τῶν ἐθναρχικῶν του καθιόντων καὶ ἀφ' ἑτέρου μὲ πλήρη παραγνώρισι καὶ διαγραφὴ τοῦ ἀναμφισβητήτου μαρτυρικοῦ τέλους του, τὸ ὁποῖο ἦταν ἐκούσιο, γιὰτὶ ἀρνήθηκε τὶς εὐκαιρίες, πού τοῦ προσφέρθηκαν γιὰ νὰ τὸ ἀποφύγῃ.

Οἱ Ἑλληνόπαιδες θὰ ἀντιληφθοῦν τὴ συκοφαντικὴ διάθεσι τῆς «Ἑλληνικῆς Νο-

μαρχίας», ἐὰν μέσα στὰ σχολικὰ τοὺς ἐγχειρίδια ἐπισημανθῇ, ὅτι οἱ Τοῦρκοι θανάτωσαν ἔνδεκα Πατριάρχες (Ραφαὴλ τὸν Β', Κύριλλον Α' τὸν Λούκαριν, Κύριλλον Β' τὸν Κονταρῆν, Παρθένιον τὸν Α', Ἰωαννίκιον τὸν Β', Παρθένιον τὸν Γ', Γαβριὴλ τὸν Β', Μελέτιον τὸν Β', Γρηγόριον τὸν Ε', Κύριλλον τὸν Στ' καὶ Εὐγένιον τὸν Β')· εἴτε τοὺς ὠδήγησαν στὴν ἀγχόνη, εἴτε τοὺς ἐπνίξαν στὴ θάλασσα, εἴτε τοὺς ἀπεκεφάλισαν. Ἐκατὸν περίπου ἐπισκόπους, ἀπὸ τὸν Διονύσιο τὸν φιλόσοφο ἕως τὸν Χρυσόστομο Μητροπολίτη Σμύρνης, θανάτωσαν οἱ Τοῦρκοι· τοὺς ἐγδαραν, ἀνασκολόπισαν, κρέμασαν, ἀπεκεφάλισαν, διεμέλισαν σέρνοντάς τους στοὺς δρόμους. Σὲ ἕξι χιλιάδες ἀναβιβάζει ὁ Πουκιεβίλ τοὺς λειτουργοὺς τῆς Ἐκκλησίας, πού θανατώθηκαν κατὰ τὸ χρονικὸ διάστημα τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, ἄλλοι δὲ ὑπολογίζουν ὅτι αὐτοὶ εἶναι ἀκόμη περισσότεροι.

Λοιπὸν, ἐὰν ἓνας ἐκ τῶν κυρίων σκοπῶν τῆς ἀγωγῆς εἶναι νὰ μεταδώσῃ ὠρισμένες γνώσεις καὶ νὰ φέρῃ σὲ ἐπαφὴ τοὺς τροφίμους μὲ τὴν ἱστορικὴ ἀλήθεια, ἢ ἀξιοποίησις τοῦ ἱστορικοῦ ὑλικοῦ, πού ἀναφέρεται στοὺς νεομάρτυρες, θὰ προσπορίσῃ ἀξιόλογες γνώσεις, πού θὰ ὑποβοηθήσουν τόσον τὴν ἱστοριογενετικὴν κατανόησι πολλῶν πτυχῶν τῆς Ἐθνεγεσεῖας τοῦ 1821 καὶ τῆς νεοελληνικῆς Ἱστορίας, ὅσον καὶ τὴ διακρίβωσι τῶν κυρίων χαρακτηριστικῶν τῆς αὐτοσυνειδησίας καὶ τῆς ταυτότητος τῶν Ὀρθοδόξων Ἑλλήνων. Βέβαια στὸ σημεῖο αὐτὸ πρέπει νὰ ἐπισημάνωμε ὅτι ἡ παρουσίασις τοῦ σχετικοῦ ὑλικοῦ, πού ἀναφέρεται στοὺς Νεομάρτυρες, πρέπει νὰ εἶναι κεκαθαρμένη ἀπὸ ἀνεπιβεβαίωτες διηγήσεις.

Ὅπως γιὰ ὅλους τοὺς βίους τῶν ἀγίων, ἔτσι καὶ γιὰ τοὺς Νεομάρτυρες πρέπει — ὡς μοῦ ἐπιτρέψουν τὴ διατύπωσι οἱ βιβλικοὶ συνάδελφοι — νὰ γίνῃ ἓνα εἶδος μορφοῖστορικῆς «Entmythologisierung» (ὄχι μὲ τὴν ἔννοια τοῦ ὅρου στὴν Σχολὴ τοῦ Bultmann, πού ἀρνεῖται τὸ Ὑπερφυσικό, ἀλλὰ) μὲ τὴν ἔννοια τῆς ἀνιχνεύσεως τῶν πραγματικῶν βιογραφικῶν περιστατικῶν. Ἡ ἀνίχνευσις αὐτὴ προϋποθέτει ξεκαθάρισμα τῆς μορφοῖστορικῆς δομῆς τῶν διηγήσεων, οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται στὴ ζωὴ καὶ στὸ μαρτύριο τῶν

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Α' Η ΜΙΚΡΑ ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ

Γενική θεματολογία. Αί ανάγκαι τῶν πιστῶν

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

4. ΕΙΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΛΙΨΕΙΣ

Ἀπὸ τὰς θερμότερας δεήσεις καὶ ἰκεσίας τῆς μικρᾶς παρακλήσεως εἶναι αἱ ἀναφερόμεναι εἰς ἀσθενείας καὶ θλίψεις. Εἶναι πολλῶν καὶ διαφόρων μορφῶν αἱ θλίψεις. Ἡ συνηθεστέρα καὶ ἡ συχνότερα πάντως εἶναι ἡ ἀσθένεια. Ὅλοι ἀρρωσταίνομεν. Καὶ πολλὰ ἄτομα (καὶ οἰκογένεια) ὑποφέρουν ἀπὸ σοβαρᾶς ἀσθενείας. Ὑπάρχουν δὲ καὶ ἀνίατοι καὶ ἐπάρατοι νόσοι, αἵτινες μαστίζουσιν καὶ ἀποδεκατίζουν τοὺς ἀνθρώπους.

Διὰ τὰς ὀδυνηρὰς αὐτὰς περιπτώσεις τῶν ἀσθενειῶν —καὶ τοῦ πόνου καὶ τῶν θλίψεων γενικώτερον— διαλαμβάνει ἐκτενῶς ἡ παράκλησις, ἀλλὰ καὶ ἐποικοδομητικῶς, ὡς θὰ ἴδωμεν.

1. Ὁ ἀσθενὴς κατὰκειται ἐπὶ τῆς κλίνης, εἴτε μὲ τὴν φλόγα τοῦ πυρετοῦ, εἴτε μὲ πόνους ὀρμεις, εἴτε μὲ

τραύματα καὶ πληγὰς, εἴτε μὲ ἐπικινδύνους λοιμώξεις, εἴτε μὲ κρίσεις διαφόρους, νευρικὰς κ.ἄ., ἡ φθίνει καὶ σβήνει ἀπὸ τὴν φθορὰν ποὺ ἐνεργεῖ τὸ μικρόδιον τῆς ἀσθενείας, ἡ παλαίει πρὸς τὸν θάνατον ἀπὸ βλάβην κυριωτάτων ὀργάνων...

Εὐρίσκειται ὁμολογουμένως, πολλάκις, εἰς τὴν κατάσταση, τὴν ὁποίαν διεκτραγωδεῖ ἡ παράκλησις

«Ἐν κλίηνῃ γυν ἀσθενῶν κατὰ κειμαι καὶ οὐκ ἐστὶν ἴασις τῆ σαρκί μου»

καὶ παρακαλεῖ καὶ ἰκετεύει τὴν Παναγίαν

«Σοῦ δέομαι τῆς ἀγαθῆς ἐκ φθορᾶς νοσημάτων ἀνάστησον» καὶ ἐπαναλαμβάνει πολλάκις, ἐξ ὀνόματός του, ἡ παράκλησις

«Ἐπίβλεψον ἐν εὐμενείᾳ, Παν-

Νεομαρτύρων. Πρέπει στὴν παρουσίασι τῶν περιστατικῶν αὐτῶν ν' ἀνιχνευθοῦν ὅλα τὰ εἰδοποιὰ γιὰ κάθε νεομάρτυρα ἱστορικὰ στοιχεῖα, ἀπελευθερωμένα ἀπὸ λαϊκοὺς θρύλους ἢ ἀπὸ ἔτοιμες διηγήσεις, ποὺ ὡς στερεότυπα («κλισέ») χρησιμοποιοῦνται γιὰ πολλοὺς νεομάρτυρες ὁμοιομόρφως καὶ μὲ τίς ἴδιες ἀκριβῶς φράσεις καὶ διατυπώσεις. Εἶναι τόσον φωτεινὸ καὶ ἀκτινοβόλο τὸ μαρτυρικὸ τέλος τοὺς αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ καὶ εἶναι τόσον εὐγλωττες οἱ «ἀποδείξεις Πνεύματος καὶ δυνάμεως» (Α' Κορ. β', 4), ποὺ τὸ συνοδεύουν καὶ μαρτυροῦν ὅτι ἡ ἐκ τῆς Θείας Χάριτος δύναμις «ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται» (Β' Κορ. ιβ', 9), ὥστε δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ διανθίζεται ἡ βιογραφικὴ παρουσιάσις τους μὲ τὰ νεομαρτυρικὰ αὐτὰ («κλισέ»). Ἐπομένως πρέπει, τρόπον τινά, νὰ κάμωμε ὄχι «Entmythologisierung», ἀλλὰ «Entformulierung» μὲ ἀντίστροφη διαδικασίᾳ. Δηλαδή ἐὰν ἡ ἀστήρικτη

βιβλικὴ «Entmythologisierung» ἐπιδιώκη κατ' οὐσίαν τὴν ἐκβολὴν τοῦ ὑπερβατικοῦ καὶ ὑπερφυσικοῦ στοιχείου πρὸς χάριν τοῦ ἐνδοκοσμικοῦ-ἱστορικοῦ, ἐδῶ πρέπει νὰ γίνῃ κατὰ κάποιον τρόπο τὸ ἀντίθετο. Πρέπει νὰ καθαρθοῦν οἱ ἱστορικὲς διηγήσεις, γιὰ νὰ ἀναδειχθῇ καθαρὸ καὶ ἀνόθευτο τὸ πραγματικῶς ὑπερφυσικό, δηλαδή τὸ θαυμαστὸ γεγονός τῆς διὰ τοῦ μαρτυρίου ἐκδηλώσεως τῆς Θείας Χάριτος, ἡ ὁποία πάνω ἀπὸ τὸν κόσμον τῆς φυσικῆς, βιολογικῆς, ψυχολογικῆς καὶ κοινωνικῆς νομοτελείας καὶ ἀναγκαιότητος ἐνεργοποιεῖ τὴν πνευματικὴν ἐλευθερίαν, ποὺ ὀδηγεῖ στὴν ἡρωικὴν ἀπόφασιν γιὰ τὴν προτίμησιν τῆς ὁδοῦ τοῦ μαρτυρίου.

Αὐτὰ ὡς πρὸς τὴν παρουσιάσι τῶν νεομαρτύρων ἀπὸ γνωστικῆς ἀποψι.

(Συνεχίζεται)

ύμνητε Θεοτόκε, ἐπὶ τὴν ἐμὴν χαλεπήν τοῦ σώματος κάκωσιν».

2. Παρατηρήθη ὅτι ἡ ἀρρώστεια —καὶ ἡ θλίψις, ὁ πόνος γενικά— φέρει τὸν ἄνθρωπον εἰς συναίσθησιν καὶ περισυλλογήν. Ὅπως εἶπεν ὁ Προφήτης, «(Κύριε) ἐν θλίψει ἐμυήσθη μέν σοου», συμβαίνει πολλάκις τοῦτο εἰς τὰς περιπτώσεις ἀσθενειῶν καὶ θλίψεων. Καὶ τὰ τροπάρια τῆς παρακλήσεως βοηθοῦν πολὺ εἰς τὴν συναίσθησιν αὐτήν.

Τονίζουν ἐν πρώτοις ὅτι, παραλλήλως πρὸς τὸ σῶμα εἶναι ἀρρωστη πολλάκις καὶ ἡ ψυχὴ:

«Νοσοῦντα τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν...».

«Τὰς ἀσθενείας μου τῆς ψυχῆς ἰατρεύεις καὶ σαρκὸς τὰς ὀδύνας, Παρθένε».

Θεωρεῖται πρόοδος τῆς συγχρόνου ἰατρικῆς ἢ διαπίστωσις ὅτι πολλαὶ ἀσθένειαι ὀφείλονται εἰς ψυχικὰ αἷτια. Νευρικαὶ ἰδίως παθήσεις, ἀλλὰ καὶ ὀργανικαὶ ἀκόμη (καρδιοπάθειαι —πνευμονικαὶ νόσοι— καρκίνος) προσκλήθησαν ἢ ἐπεδεινώθησαν ἐκ ψυχικῶν ἀφορμῶν. Καὶ ἡ θεραπεία ἢ ἡ δελτίωσις ἐπιτυγχάνεται πολλάκις μὲ τὴν σοφὴν συνταγὴν: ἄρατε τὴν ψυχικὴν αἰτίαν. Τακτοποιήσατε ὅ,τι σὰς βαραίνει τὴν ψυχὴν καὶ τὴν συνείδησιν.

Εἰς ἄλλας πάλιν περιπτώσεις εἶναι ἕμμεσος ἢ συσχέτισις. Χωρὶς δηλ. νὰ προσκλήθῃ ἡ σωματικὴ ἀσθένεια ἀπὸ κάποιαν συγκεκριμένην ψυχικὴν αἰτίαν, ἐπιτρέπει ὁ Θεὸς νὰ μᾶς εὕρῃ μία ἀσθένεια ἢ κάποια ἄλλη θλίψις, διὰ νὰ συνέλθωμεν καὶ νὰ διορθώσωμεν ὅ,τι κακὸν καὶ ἐφάμαρτον πράττομεν εἰς τὴν ζωὴν μας. Ὅταν εἴμεθα ὑγιεῖς καὶ ἔχωμεν ὅλα μας τὰ καλά, λησμονοῦμεν τὸ Θεὸν καὶ τὸν νόμον Του καὶ ἐκτρεπόμεθα ὄχι σπανίως. Ἄλλ' ὅταν ὁ Θεὸς μᾶς ἐπισκεφθῇ «ἐν ῥάδῳ», συνεργώμεθα. Διὰ τοῦτο ἡ ἐξομολόγησις (τῶν ἀσθενῶν κ.λπ. δοκιμαζομένων), ἐν εὐθέτῳ ψυχολογικῇ στιγμῇ, θεραπεύει τὴν ρίζαν τοῦ κακοῦ...

3. Βεβαίως κάθε ἀσθένεια καὶ κάθε θλίψις δὲν σημαίνει ἐξάπαντος ὅτι πάσχουμεν ἐξ ἁμαρτιῶν. Ἄνθρωπον εἶναι καὶ νὰ ἀρρωστήσωμεν καὶ νὰ δοκιμάσωμεν διαφόρους θλίψεις.

Εἶναι ὅμως ἀξιοσημείωτος μία λέξις ποὺ χρησιμοποιοῖ ἡ παράκλησις. «Χαλεπαῖς ἀρρωστίαις καὶ νοσεραῖς πάθεσιν ἐξεταζομένω...». Δηλ. εἰς κάποιαις ἐξετάσεσις ὑποβαλλόμεθα. Ἡ, ὅπως λέγομεν συνήθως, ἡ θλίψις ἀποτελεῖ δοκιμασίαν... Καλούμεθα νὰ δειξομεν τὴν ὑπομονὴν μας, τὴν σταθερότητα τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν μας, τὸν βαθμὸν τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλπίδος μας πρὸς τὸν Θεόν.

Πολλάκις δὲ ἡ συνείδησις βοηθεῖ, μὲ κάποιαν περισυλλογήν καὶ αὐτοκριτικὴν, νὰ ἴδωμεν τί ζητεῖ ὁ Θεὸς (ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν πάσχοντα καὶ ἀπὸ τοὺς οἰκείους του) διὰ τῆς δοκιμασίας τὴν ὁποῖαν ἐπέτρεψε.

Μὴ παραπονήσαι λοιπὸν καὶ μὴ λέγῃς μὲ ἀπόγνωσιν:

«θλίψις (γὰρ) ἔχει με...»

«κακώσεως ἐν τόπῳ τῷ τῆς

ἀσθενείας ταπεινωθέντα...».

Καὶ ὁ πόνος καὶ τὰ δάκρυά σου, ἔταν λέγῃς

«Ρόην μου τῶν δακρύων μὴ ἀποποιήσης...»

ἄς μὴ εἶναι ἀπλῶς ἐκδήλωσις τῆς ἀσθενείας καὶ τῆς θλίψεως, ἀλλὰ καὶ ἐκ ψυχικῆς συντριβῆς καὶ μετανοίας, ὅπως θὰ εἴπωμεν εἰς τὴν ἐπομένῃν ὁμιλίαν.

Σὺ δέ, Παναγία Δέσποινα,

«Μεταβολὴ τῶν θλιβομένων καὶ ἀπαλλαγὴ τῶν ἀσθενούντων ὑπάρχουσα»,

ἔσο πάντοτε

«θλιβομένων ἢ χαρά... καὶ ἀσθενῶν βοηθός».

«Τῶν ἰαμάτων τὸ δαψιλές ἐπιχέεις τοῖς πιστῶς ὑμνοῦσί Σε, Παρθένε, καὶ ὑπερυψοῦσι τὸν ἄφραστόν Σου Τόκον».

5. ΥΠΕΡ ΑΜΑΡΤΙΩΝ

Εἶναι πολὺ γνωστὴ καὶ παροιμιώδης ἡ φράσις ἐκείνη τῆς παρακλήσεως, ἢ ὁποῖα λέγει:

«Ἀπὸ τῶν πολλῶν μου ἁμαρτιῶν ἀσθενεῖ τὸ σῶμα, ἀσθενεῖ μου καὶ ἡ ψυχὴ».

Ὅπως ἔχουμεν προείπει, ἀσθένειαι πολλάκις μᾶς ἐπισκέπτονται ὄχι σπανίως δὲ εἶναι ἀρρωστη καὶ ἡ ψυχὴ, καὶ ἀπαιτεῖται διπλῆ θεραπεία, ψυχικὴ καὶ σωματικὴ. Ἡ ρίζα πάντως ὅλων τῶν κακῶν εἶναι ἡ ἁμαρτία. Αὐτὴ εἶναι τὸ λεγόμενον ἠθικὸν κακόν. Καὶ εἰς αὐτὴν ὀφείλεται τὸ φυσικὸν κακόν. Δὲν θὰ ὑπῆρχεν οὔτε ἀσθένεια οὔτε θάνατος οὔτε καμία συμφορὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον. Δυστυχῶς «ἡ ἁμαρτία εἰσήλθεν εἰς τὸν κόσμον», ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν πρώτων πλασθέντων ἀνθρώπων, «καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος» καὶ ὅλα αἱ θλίψεις καὶ συμφοραί.

Ἄς ἴδωμεν λοιπὸν ποῖας νύξεις μᾶς κάμνει διὰ τὰς ἁμαρτίας μας ἢ παράκλησις.

* * *

Εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, εἰς τὸ ἐναρκτήριον τροπάριον «Τῆς Θεοτόκῃ ἐκτενωῶς νῦν προσδράμωμεν ἁμαρτωλοὶ καὶ ταπεινοὶ» περιλαμβάνεται ἡ πρόσκλησις πρὸς μετάνοιαν: «καὶ προσπέσωμεν ἐν μετανοίᾳ» διὰ νὰ ἀντιληφθῇ ὁ χριστιανός, διὰ τὸν ὅποιον γίνεται ἡ παράκλησις, ὅτι βασικὸς ἄρτος, διὰ νὰ εἰσακουσθῇ ἡ παράκλησις, εἶναι ἡ μετάνοια διὰ τὰς ἁμαρτίας μας. Ἄν ἐμμένωμεν εἰς τὰς ἁμαρτίας μας, οὐδεμία παράκλησις μας θὰ εἰσακουσθῇ. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ἰσχύει ἐκεῖνο ποὺ εἶπεν ὁ ὑπὸ τοῦ Κυρίου θεραπευθεὶς τυφλός: «ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει», δηλ. τῶν ἀμετανοήτων.

Διὰ νὰ προκληθῇ δὲ ἡ μετάνοια εἰς τὰς ψυχὰς μας,

ἢ παράκλησις ὁμιλεῖ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν μας, διὰ τὸν βαθμὸν καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἁμαρτωλότητος, διὰ τὸν χαρακτήρα τῆς ἁμαρτίας καὶ διὰ τὰς συνεπειὰς τῆς ἁμαρτίας.

1. Ἐν πρώτοις ὑπογραμμίζει ὅτι δὲν εἶναι ὀλίγα αἱ ἁμαρτίαι μας, ὅπως ἴσως νομίζομεν·

«Σπεῦσον ἀπολλύμεθα ὑπὸ πλῆθους πταισμάτων» καὶ

«Ταῖς τῆς Θεοτόκου πρεσβείαις, Ἐλεῆμον, ἐξάλειψον τὰ πλῆθη τῶν ἁμαρτιῶν ἐγκλημάτων».

Καὶ πράγματι· καθημερινῶς ἁμαρτάνομεν. Καὶ μὲ ἔργα καὶ μὲ λόγια καὶ μὲ σκέψεις καὶ ἐπιθυμίας καὶ μὲ παραλείψεις ἀκόμη. Τὸ σύνολον τῶν ἁμαρτιῶν καὶ μιᾶς μόνον ἡμέρας εἶναι ὑπολογίσιμον. Ὁλων δὲ τῶν ἡμερῶν καὶ τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μας ἀποτελεῖ χρέος «μυρίων τε ἀντων», δηλ. ὑπέρογκον. Ὅχι σπανίως δὲ δέρουν τὸν ἄνθρωπον ἀλλεπάλληλα κύματα ἁμαρτίας. Δι' αὐτὰ ἢ παράκλησις λέγει «καὶ τὸν κλύδωνα κατεύνασον τῶν ἁμαρτιῶν πταισμάτων, Θεοῦ μφευτε», διὰ τὴν δηλώσῃ ὅτι πολλάκις εὐρισκόμεθα μέσα εἰς ἕνα τρικυμιῶδες πέλαγος ἁμαρτίας, εἰς ἕνα χεῖμαρρον ὀρηγνικὸν καὶ ἀκατάσχετον. Τὰ ρεύματα τῆς ἁμαρτίας ἀλλεπάλληλα μᾶς κτυποῦν· δὲν «κατευναζονται». Διὰ τοῦτο ἔχομεν πολλὰς καὶ συνεχεῖς πτώσεις.

2. Ἄν ἀκόμη εἶναι μικρὰ τὰ ἁμαρτήματά μας, εἰς βαθμὸν πταισματος μόνον—ὅπως εἶναι τὰ καθημερινὰ ἐξ ἀδυναμίας—πάλιν, ἐφ' ὅσον βαρυνόμεθα «ὑπὸ πλῆθους πταισμάτων», ἔχομεν ἀνάγκην μετανοίας καὶ διορθώσεως καὶ προσοχῆς, διότι πολλὰ μικρὰ ἔχουν σοβαρὰν καὶ ὑπολογίσιμον βαρύτητα. Πολλὰ μικρὰ θλάθαι εἰς τὸν σωματικὸν ὀργανισμὸν κλονίζουσι ὄχι ὀλίγον τὴν ὑγείαν. Καὶ πολλὰ μικρὰ φθορὰ εἰς τὸ ἔνδυμα ἢ τὸ οἰονδήποτε πρᾶγμα, τὸ ἀχρηστεύουσι τελικῶς. Μὴ ἀδιαφορῶμεν λοιπὸν διὰ τὰ θεωρούμενα μικρὰ σφάλματα, μικρὰ ἐλαττώματα, μικρὰς δῆθεν ἁμαρτίας μας. Δι' αὐτὸ ὁ Κύριος ὁμίλησε περὶ τῶν θεωρουμένων ὡς δῆθεν «ἐλαχίστων» ἐντολῶν.

Πολὺ περισσότερα βεβαίως πρέπει νὰ ἐνδιαφερθῶμεν διὰ τὰς σοβαρωτέρας ἁμαρτίας. Ἄλλοι ἄνθρωποι βαρύνονται «ὑπὸ πλῆθους πταισμάτων», ἄλλοι ὅμως θὰ ὁμολογήσουσι εἴτε ἕνα εἴτε περισσότερα σοβαρὰ ἁμαρτήματα—ἐγκλήματα, ὅπως τὰ ὀνομάζει ἢ παράκλησις—καὶ θὰ πρέπει νὰ εἴπουν μὲ πᾶσαν κυριολεξίαν «ἐξάλειψον τὰ πλῆθη τῶν ἁμαρτιῶν ἐγκλημάτων». Εὐτυχῶς ὅτι ἢ μετάνοια καὶ ἢ ἐξομολόγησις ὅλα τὰ τακτοποιεῖ καὶ ὄντως τὰ «ἐξάλειψε». Ὁ πολυεὐσπλαγχνος καὶ πολυέλεος Κύριος, μὲ τὸ πανάγιον Αἱμά Του «καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας» εἴτε μικρὰς εἴτε μεγάλης. Μὴ διστάξῃς λοιπὸν, καὶ ἂν ἐλέγχῃσαι διὰ κάτι σοβαρὸν—ἢ καὶ πολὺ σοβαρὸν—νὰ προσέλθῃς εἰς τὴν ἐξομολόγησιν, ἐν μετανοίᾳ, καὶ θὰ λάβῃς πλήρη ἄφεσιν καὶ ἀνακούφισιν.

3. Διὰ τὸν χαρακτήρα τῆς ἁμαρτίας ἢ παράκλησις ὁμιλεῖ ἐκφραστικώτατα. Καὶ λέγει·

«λῦσον τὴν ἀχλύν τῶν πταισμάτων μου, Θεοῦ μφε».

Ἄχλὺς σημαίνει σκότος, σκοτισμός. Καὶ πράγματι ἢ ἁμαρτία σκοτίζει τὸν ἄνθρωπον. Χαρακτηριστικὰ καὶ ψυχολογικώτατα εἶναι τὰ σχετικὰ λόγια τοῦ Ἐθαγγελίου «τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ οἱ ἄνθρωποι ἠγάπησαν τὸ σκότος μᾶλλον... ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα. Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσων μισεῖ τὸ φῶς...».

Προσθέτει περαιτέρω ἢ παράκλησις·

«ρυσθήναι τῶν πταισμάτων, ψυχῆς τε μολυσμάτων»,

διὰ τὴν τονίσῃ ὅτι ἢ ἁμαρτία μολύνει τὴν ψυχὴν, τὴν κηλιδώνει, τὴν κατασπιδώνει· δὲν εἴμεθα καθαροὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἐλευρώσομεν τὸν λευκὸν χιτῶνα («Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθημεν...») καὶ ἔχομεν ἀνάγκην ψυχικοῦ λουτροῦ, μετανοίας δηλ. καὶ ἐξομολογήσεως.

4. Διὰ τὰς συνεπειὰς, τέλος, τῆς ἁμαρτίας ἢ παράκλησις λέγει ρητῶς ὅτι ὁδηγεῖ αὐτὴ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν φθορὰν καὶ τὸν θάνατον («τὴν τῆ φθορᾶ καὶ θανάτου μου φύσιν κατασχέσει...»), διαφθείρει τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ θανατώνει ἢ ἁμαρτία φονικώτερα ἀπὸ οἰονδήποτε ἄλλον φονέα («Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι»). Καὶ ὁδηγεῖ εἰς τὴν αἰωνίαν ἀπώλειαν («ἀπολλύμεθα ὑπὸ πλῆθους πταισμάτων»). Χανόμεθα! καὶ αἰτία εἶναι αἱ ἁμαρτίαι μας.

Ἄσφαλῶς, ἐὰν ἐγνωρίζον οἱ ἄνθρωποι αὐτὰς τὰ ἐπιπτώσεις τῆς ἁμαρτίας, θὰ ἀνεχαιτίζοντο καὶ θὰ συνεκρατοῦντο. Ἀλλὰ δυστυχῶς οἱ πολλοὶ εἶναι ἀδιαφύτιστοι. Ὑπάρχει πολλὴ ἀγνοία. Διὰ τοῦτο ἢ παράκλησις δὲν παραλείπει νὰ ζητήσῃ τὸν θεῖον φωτισμὸν, διὰ τῆς Θεοτόκου, διὰ τὴν ἐκλείψῃ ἢ δεσθρία αὐτῆ ἀγνοία. Ἄς ἐπαναλάβωμεν καὶ ἡμεῖς πρὸς τὴν Παναγίαν τὴν δέησιν ταύτην·

«Φωτὸς Σου ταῖς ἀκτίσι λάμπρυνον, Παρθένε, τὸ ζοφερὸν τῆς ἀγνοίας διώκουσα, τοὺς εὐσεβῶς Θεοτόκον Σεκαταγέλλοντας».

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ

— Ι Ω Β —

✦ Ἡ ζωὴ καὶ τὰ πάθη του ✦

(Τόμοι Α' καὶ Β')

Κυκλοφορεῖ ἀπὸ τίς ἐκδόσεις
τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

Σελίδες 366 καὶ 302, Δραχ. 550 ἕκαστος.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ**
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελ. 8 τοῦ προηγούμενου τεύχους)

α'. Γιά τὴν ὑπεραγία Θεοτόκο: Φιλίπ. θ' 5-11. «Τοῦτο φρονεῖσθω ἐν ὑμῖν...» («μορφὴν δούλου λαβὼν... ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος» — ἢ ἐνανθρώπησις). Ἐβρ. θ' 1-7 «Εἶχεν ἡ σκηνὴ ἡ πρώτη...» (ἡ Θεοτόκος εἶναι ἡ σκηνὴ — ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ).

β'. Γιά τοὺς Προφήτας: Ἰακ. ε' 10-20 «Υπόδειγμα λάβετε...» («προφήτας... Ἰώβ... Ἡλίας...»). Ἐβρ. ια' 33-40. ιβ' 1-2 «Οἱ ἅγιοι πάντες...» (ὄλο τὸ κείμενο). Λουκ. ια' 47-54, ιβ' 1 «Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς...» («τοὺς τάφους τῶν προφητῶν... ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν... φονευσάντων τοὺς προφήτας... ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας...»).

γ'. Γιά τοὺς Ἀσωμάτους: Ἐβρ. θ' 2-10 «Εἰ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος...» (ὄλη ἡ περικοπὴ). Ματθ. ιη' 10-20 «Ὅρατε μὴ καταφρονήσητε...» (ὁ φύλαξ ἀγγελοῦ — τὰ ἑκατὸ πρόβατα). Λουκ. ι' 16-21 «Ὁ ἀκούων ὑμῶν...» («τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται... ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν...»).

δ'. Γιά τοὺς Ἀποστόλους: Α' Κορ. δ' 9-16 «Ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους...» (ὄλη ἡ περικοπὴ). Ματθ. θ' 36-38. ι' 1-8 «Ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὄχλους...». Μάρκ. γ' 13-21 «Ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος καὶ προσκαλεῖται...» (καὶ οἱ δύο περικοπὲς περιέχουν τὸν κατάλογο τῶν ὀνομάτων τῶν δώδεκα ἀποστόλων). Λουκ. θ' 1-6 «Συγκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ...» (ὄλη ἡ περικοπὴ). Ματθ. ι' 32-33. 37-38. ιθ' 27-30 «Πᾶς ὅς τις ὁμολογήσει...» (ἡ ἄρις τοῦ σταυροῦ). Λουκ. ι' 16-21 «Ὁ ἀκούων ὑμῶν...» (ὄλη ἡ περικοπὴ).

ε'. Γιά τοὺς Μάρτυρας: Ρωμ. η' 28-39 «Οἶδαμεν ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεόν...» (τίς ἡμᾶς χωρήσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις... μάχαιρα... ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς... οὕτε θάνατος...»). Ἐφεσ. ς' 10-17 «Ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ...» (οἱ στρατιῶται τοῦ Χριστοῦ). Κολοσ. α' 24-29. β' 1 «Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθίμασί μου...» (ἀνάπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου). Β' Τιμοθ. β' 1-10 «Ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι...» («κακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ... ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῆ τις οὐ σφραγίζεται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ... κακοπαθῶ μέχρι δεσμοῦ ὡς κακοῦργος...»). Ἐβρ. ι' 32-38 «Ἀναμνησθεσθε τὰς πρότερον ἡμέρας...» («πολλὴν ἀθλήσιν ὑπεμείνατε παθημάτων» κ.λπ.). Ἐβρ. ια' 33-40. ιβ' 1-2 (τὰ παθήματα τῶν ἁγίων πάντων — «νέφος μαρτύρων»). Ἐβρ. ιβ' 1-10 «Τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων...» («τρέχομεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, ἀφρονῶντες... ὑπέμεινε σταυρὸν... οὐπω μέχρι αἵματος ἀντικατέστητε...»). Ματθ. ι' 16-22 «Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς...». Λουκ. κα' 12-19 «Προσέχετε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων...». Ἰωάν. ιε' 17-27. ις' 1-2 «Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν...» (ὀλόκληρες καὶ οἱ τρεῖς περικοπές).

ς'. Γιά τοὺς Ἱερομάρτυρας: Β' Τιμοθ. α' 8-18: «Μὴ ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρτύριον...» («δέσμιον... συγκακοπάθησον...»). Ματθ. ι' 32-36. ια' 1 «Πᾶς ὅς τις ὁμολογήσῃ...» (ἡ ὁμολογία). Ματθ. ια' 27-30 «Πάντα μοι παρεδόθη...» («δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες...»).

ζ'. Γιά τοὺς Ἱεράρχας - Πατέρας: Τίτ. γ' 8-15 «Πιστὸς ὁ λόγος...» («μωρὰς δὲ ζητήσεις... αἰρετικὸν ἀνθρωπον...»). Ἐβρ. ε' 4-10 «Οὐχ ἑαυτῶ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν...» καὶ Ἐβρ. ζ' 26-28. η' 1-2 «Τοιοῦτος ἡμῖν ἔπρεπε ἀρχιερεὺς...» καὶ Ἐβρ. η' 1-6 «Τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα...» (ὁ Χριστὸς ἀρχιερεὺς). Ἐβρ. ιγ' 7-16 «Μνημονεῦτε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν...» («ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἐκθᾶσιν τῆς ἀναστροφῆς, μμείσθη τὴν πίστιν»). Ματθ. ε' 14-17 «Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου...» (τὸ φῶς, ἡ πόλις, ὁ λύχνος «ἐπὶ τὴν λυχνίαν», «οὕτω λαμπρῶ τὸ φῶς ὑμῶν... ποιηεῖτε καὶ διδάξει...»). Ἰωάν. ι' 1-9 «Ἀμὴν... ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας...» καὶ Ἰωάν. ι' 9-16 «Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα...» («ὁ ποιμὴν ὁ καλός»).

η'. Γιά τοὺς Ὁμολογητάς: Λουκ. ιβ' 8-12 «Πᾶς ὅς ἂν ὁμολογήσῃ...» (ἡ ὁμολογία).

θ'. Γιά τοὺς Ὁσίους: Β' Κορ. δ' 6-15 «Ὁ εἰπὼν ἐκ σκοτόους φῶς λάμψαι...» («τὴν νέκρωσιν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες»). Γαλάτ. ε' 22-26. ς' 1-2 «Ὁ καρπὸς τοῦ Πνεύματος...» («οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις»). Ἐφεσ. ς' 10-17 «Ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ...» (ἡ πάλῃ πρὸς τὸ διάβολο). Κολοσ. γ' 12-16 «Ἐνδύσασθε ὡς ἐκλεκτοί...» (οἱ ἀρετές). Ἐβρ. ιγ' 7-16 «Μνημονεῦτε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν...» καὶ Ἐβρ. ιγ' 17-21 «Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν...» (οἱ ἡγούμενοι ἡμῶν, ἡ ὑπακοή, «τὸν ποιμένα τῶν προβάτων...»). Ματθ. δ' 23-25. ε' 1-13 «Περιήγεν ὁ Ἰησοῦς τὴν Γαλιλαίαν...» καὶ Λουκ. ς' 17-23 «ἔστη ὁ Ἰησοῦς ἐπὶ τόπου πεδινῶν...» (οἱ μακαρισμοί). Ματθ. ια' 27-30 «Πάντα μοι παρεδόθη...» (οἱ «κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι», ἡ ἄρις τοῦ ζυγοῦ τοῦ Χριστοῦ). Λουκ. ιβ' 32-40 «Μὴ φοβοῦ τὸ μικρὸν ποίμνιον...» («τὸ μικρὸν ποίμνιον», ἡ ἐγρήγορις).

ι'. Γιά τοὺς Ὁσιομάρτυρας: Ματθ. ζ' 12-21 «Πάντα μοι παρεδόθη...» («στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδός...»).

ια'. Γιά γυναικας γενικῶς: Γαλάτ. γ' 23-29. δ' 1-5 «Πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τὴν πίστιν...» («οὐκ ἐνὶ ἄρσεν ἢ θῆλυ... γενόμενον ἐκ γυναικός...»). Γυναίκα μαρτύρας: Μάρκ. ε' 24-34 «Ἠκολούθει τῷ Ἰησοῦ ὄχλος πολὺς...» (ἡ αἰμορροῦσα). Λουκ. ζ' 36-50 «Ἡρώτα τις τῶν Φαρισαίων...» (ἡ ἁμαρτωλός). Γυναίκα ὄσιας: ἡ παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων Ματθ. κε' 1-13.

ιβ'. Γιά ἱαματικούς - θαυματουργοὺς ἁγίους: Α' Κορ. ιβ' 7-11 «Ἐνὶ ἐκάστῳ δίδοται...». Α' Κορ. ιβ' 27-31. ιγ' 1-8 «Ὑμεῖς ἐστε σῶμα Χριστοῦ...» (τὰ χαρίσματα τῶν ἱαμάτων). Ματθ. ι' 1. 5-8 «Προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα...» («ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε, δωρεὰν ἐλάβετε δωρεὰν δότε»). Λουκ. ι' 19-21 «Ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν...» (ἡ ἐξουσία «τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφων καὶ σκορπιῶν...», «τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται»).

Τέλος μιά γενικὴ περιχομένου περικοπὴ (Β' Θεσ. β' 13-17. γ' 1-5 «Ἡμεῖς ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ...») προβλέπεται γιὰ τρεῖς ἁγίους ποὺ δὲν φαίνεται νὰ ἔχουν κάτι τὸ κοινὸ στοιχεῖο, τὸν ἅγιο Ἀμβρόσιο (7 Δεκεμβρίου), τὸν ὄσιο Πατάπιο (8 Δεκεμβρίου) καὶ τὴν μάρτυρα Χριστίνα (24 Ἰουλίου).

ΑΝΘΙΜΟΣ ΒΑΓΙΑΝΟΣ

«Ὁ Γέροντας τῆς Βοηθείας» (1869 - 1960)

Τῆς δ. ΒΑΡΒΑΡΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐπιστ. Συνεργ. τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Π.Α.

«Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται δίκαιος»
(Ψαλμ., 111,6)

«Ἦταν γιὰ μένα ἡ Παναγία ὡς ἓνα δένδρο δροσερὸ καὶ κατάσκιο καὶ ἐγὼ ἀναπανόμουν κάτωθεν τῆς σκιάς Του... Ἡ ὠραιότης του μὲ εὐχαριστοῦσε, ἡ σκιά του μὲ ἐσκέπαζε καὶ ἡ δροσιά του μὲ ἔκαμνε νὰ ἀποκτήσω μὴ καρδιά μεγάλη...».

Ἄρχιμ. Ἄνθιμος Βαγιαῖνος.

Οἱ ἀνωτέρω λόγοι ἐκφράζουν τὴν πεμπτουσία τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ «Γέροντα τῆς Βοηθείας» — ὅπως χαρακτηριστικὰ τὸν ἀποκαλοῦσαν οἱ κάτοικοι τῆς Χίου — μιᾶς ζωῆς ἀθηντικῆς, ποὺ διεπνέετο ἀπὸ τὴν αὔρα τοῦ Αἰωνίου.

«Ὁ διάβολος προέτρεψε τὸν ἤδη ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ δένδρου καθήμενον ἄνθρωπον καὶ γλιχόμενον τῶν καρπῶν αὐτοῦ»¹ καὶ τοῦ προξένησε θανάσιμο τραῦμα. Ἄλλ' ὁ καθήμενος ὑπὸ τὴν σκιάν Αὐτοῦ τοῦ Ζωηφόρου Δένδρου καὶ γευόμενος τῶν καρπῶν Αὐτοῦ «θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα» (Ἰω., 8,51).

Φυσιογνωμία Ὀσιακῆ, φέρουσα τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν Γερόντων τῆς Ὀρθοδόξου Παραδόσεως. Προσωπικότητα ἱεροπρεπῆς. Ἀνάστημα ὑψηλό, πνευματικό, μὲ τὸ διάδημα τοῦ κάλλους στὴ σεπτὴ κορυφή.

Ἡ Παντάνασσα ἀπὸ βρέφος τὸν ἔσκαπε μὲ τὴν ἐξαστράπτουσα, βασιλικὴ Πορφύρα Τῆς καὶ δι' Αὐτοῦ ἠυδόκησε νὰ διαλύει τὰ σκότη τῶν παθῶν καὶ τῶν πόνων τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου. Ἡ χαριτόβρυτος εἰκόνα Τῆς δεσπόζουσα στὸ πενιχρὸ κελί τοῦ καὶ ἐνθρονισθεῖσα στὸν περικαλλῆ Ναὸ τῆς περιφανοῦς Μονῆς «Παναγίας Βοηθείας» Χίου ἀπλώνει τίς χρυσοειδεῖς ἀκτίνες τῶν θαυμάτων Τῆς ἕως τῆς Οἰκουμένης τὰ πέρατα.

Γεννήθηκε στὴ Χίο τὴν 1ην Ἰουλίου 1869 καὶ ἔλαθε τὸ ὄνομα Ἀργύριος. Σὲ ἡλικία εἴκοσι ἐτῶν περίπου, τὴν 23ην Αὐγούστου 1889 μετέφερε μετ' εὐλαθείας τὴν ἐκ κληρονομίας φυλασσομένη εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς ἐπονομαζομένης Βοηθείας στὴν Ἱερά Σκήτη τῶν

Ὁ Γέροντας εὐλογῶν.

Ἁγίων Πατέρων Νικήτα, Ἰωάννου καὶ Ἰωσήφ πρὸς ἐπιδιόρθωση. Ἐκεῖ... στὴν ἱερά ἡσυχία ἐνωτισθεῖς... τῆς κλήσεως τοῦ Ἐπουρανίου Πατρὸς καὶ γλυκανθεῖς ἐκ τῆς ἡδύτητος τῶν καρπῶν τοῦ Πνεύματος ἀποτάσσεται τὸ φρόνημα τοῦ κόσμου, τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς καὶ τὸ ἴδιον θέλημα καὶ ὑποτάσσεται στὸ Γέροντα τῆς Σκήτης Παχώμιου².

Πτερούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἔρωτος καὶ καθαιρούμενος διὰ τῆς ἀδιαλείπτου προσευχῆς, τελείας ὑπακοῆς καὶ τῶν ἀσκητικῶν ἀγώνων συντόμως κατέστη τέλειος μοναχὸς ὑπερβάς τοὺς πρεσβυτέρους του κατὰ τὴν ἀρε-

τή, διότι ἐνοίκησε ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς Αὐτὸν κατὰ τὴν ὁμολογία τοῦ παλαμιάχου Γέροντός Του, ὁ Ὅποιος καὶ προεῖπε: «Μιὰ μέρα θὰ γίνῃ μέγας Πατήρ». Τὸ 1898 ἐκάρη Μοναχὸς μετονομασθεὶς Ἄνθιμος.

Λόγω βαρυτάτης ἀσθενείας λαθῶν εὐλογία συνέχισε τὴν πνευματικὴ ζωὴ σὲ κάποιον ἀπομονωμένο οἰκίσκου τῶν πατρικῶν κτημάτων του ἀσκῶν τὴν τέχνη τῆς ὑποδηματοποιΐας. Τὰ ἀσκητικά του παλαιάματα θυμίζουσι Συναξάρια Ὁσίων Ἀσκητῶν, στὰ ἴχνη τῶν ὁποίων καὶ ἐπορεύθη.

Κάποτε καμφθεὶς ἀπὸ τὶς παρακλήσεις τῶν πνευματικῶν τέκνων του καὶ πρὸς ἐνίσχυσή τους ὠμίλησε ὁ ἴδιος περὶ αὐτῶν: «Ἄν καὶ δὲν ἔμαθα, παιδιὰ μου, γράμματα, ἐπάσχιζα ὅμως μὲ μεγάλους ἀγῶνας κἀτι νὰ κατορθώσω. Τοὺς ἀγῶνας μου ἐσεῖς δὲν τοὺς εἶδατε. Μὲ νηστείας, μὲ ἀγρυπνίας, μὲ προσευχάς, μὲ δάκρυα, μὲ γονυκλισίας, μὲ τιμωρίας ἡμέρας καὶ νυκτός. Φαρισαϊκὰ φαίνονται τὰ λόγια μου, σὰς τὰ λέγω ὅμως δι' ἐνίσχυσιν. Δὲν ὁμιλῶ φαρισαϊκῶς, ὁμιλῶ πατρικῶς. Μὲ ἔκαψαν οἱ δαίμονες καὶ μὲ ἐδασάνισαν. Ἐδασάνισα ὅμως καὶ ἐγὼ σκληρὰ τὸν ἑαυτὸν μου. Φωκίμ δὲν ἐχόρτασα, νερὸ δὲν ἐχόρτασα, ὕπνο δὲν ἐχόρτασα καὶ ἄλλα πολλά, τὰ ὁποῖα μόνον ὁ Θεὸς γνωρίζει. Ἀνάπαυσιν δὲν ἔδωσα σὲ τοῦτο τὸ σαρκίον μου στιγμὴν. Χλωρὸν κλαδὶ δὲν ἔδωσα στὸν ἑαυτὸν μου. Ἐνα τσουβάλι γιὰ στρώμα καὶ ἀκουμπισμένους στὴ ρίζα μιᾶς ἐλιάς ἔπαιρνα λίγο ὕπνο. Εἰς τὰς ἡμέρας μου ἐτιμώρησα πολὺ τὸν ἑαυτὸν μου. Καὶ τί δὲν μοῦ ἔκαμαν οἱ δαίμονες! Ἐάν τὰ εἶπῶ ὅλα, θὰ σὰς φανοῦν ἀπίστευτα. Τοὺς ἔδινά ἐγὼ τὴν ἀφορμὴν. Ἐσήκωνα τοὺς πειρασμοὺς καὶ μοῦ κτυποῦσαν κατακέφαλα. Δὲν μὲ ἄφηναν νὰ ἡσυχάσω οὔτε λεπτό...»³.

Ὡς Ὁρθρος τῆς Ἀδύτου Ἡμέρας κατίσχυε τῶν δυνάμεων τοῦ σκότους ἡ Καθαυρέτις τῶν δαιμόνων καὶ τῶν μοναχῶν Ὑπέρμαχος, ἡ Κυρία Θεοτόκος, ἡ Ὅποια καὶ τὸν ἐξήγαγε νικητὴ καὶ στεφανηφόρο ἐκ τοῦ ἐπιγείου πεδίου τοῦ ἀοράτου πολέμου.

Τὴν 25ην Ἰουλίου 1909 ἔλαβε τὸ Μέγα καὶ Ἀγγελικὸ Σχῆμα ὑπὸ τοῦ Ἡγουμένου τῆς Σκήτης Ἀνδρονίκου — ὁ Γέροντας Παχώμιος εἶχε ἐκδημήσει πρὸς Κύριον ἀπὸ τοῦ 1905. Μὲ τὴν θερμὴν προτροπὴ καὶ προστασία τοῦ συγγενοῦς καὶ ἀναδόχου του, τοῦ φιλοχρίστου Στεφάνου Διαματάρη καὶ μετὰ ἀπὸ ἀνάλογη κατάρτιση προσήλθε στὸ μυστήριον τῆς Ἱερωσύνης. Τὴν 7ην Νοεμβρίου 1910 χειροτονεῖται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἐφέσου Ἰωακείμ εἰς διάκονο καὶ τὴν ἐπομένην 8ην Νοεμβρίου εἰς Πρεσβύτερον ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Μυρίνης Ἀλεξάνδρου στὸ Ναὸ τῆς Ἁγίας Ἄννης εἰς Σμύρνην. Ἐλαβε καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ Πνευματικοῦ.

Τῷ 1911, μετὰ τὴ λαμπρὰ διακονία Του εἰς Ἀδραμύτιον, περιήλθε ὡς προσκυνητῆς τὶς Μονὰς τοῦ Ἁθῶ. Οὐδέποτε λησμόνησε τὴν ἐγκάρδια φιλοξενία καὶ θερμὴ ἀγάπη τῶν Ἀγιορειτῶν Πατέρων, τῶν Ὅποιων ἐθαύμαζε τὴν ἀρετὴ καὶ τὸ ἀδούλωτο φρόνημα.

Ἡ εἰς Λωβοκομεῖο διακονία του καὶ ἡ Παναγία ἢ «Ὑπακοή»

Τῷ 1912 ἐπιστρέφας ἐκ τοῦ Ἁγίου Ὄρους στὴ Χίο διωρίσθη εφημέριος στὸ Λωβοκομεῖο μὲ προσω-

πικὴ του ἐπιλογὴ ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Χίου Ἱερωνύμου. Κατέστη Π α τ έ ρ α ς τ ῶ ν λ ε π ρ ῶ ν τούς διέθρεψε μὲ τοὺς πνευματικοὺς καρποὺς τῶν καμάτων του, τοὺς κατηύφρανε μὲ τὰ νοητὰ ἄνθη τῶν ἀρετῶν του, τοὺς περιέβαλε μὲ τὸ θάλπος τῆς γνήσιας χριστιανικῆς ἀγάπης στὶς ποικίλες ἐκφάνσεις τῆς. Μὲ τὸ ἀμέριστο ἐνδιαφέρον του γιὰ ὅλες τὶς πτυχές τῆς ζωῆς καὶ γιὰ ὅλα τὰ ζητήματά τους ἐπεκράτησε ἡ εὐρήνη, ἡ τάξις καὶ ἡ ἁρμονία στὸν τόπο τῆς ὁδύνης, τῆς ἀκαταστασίας καὶ τῆς συγχύσεως.

Συνέτριψε μαζί τους, ἔσκυβε στοργικὰ στὸ προσκέφαλό τους, τὸ μὲν φυσικὸ περιβάλλον ἐκόσμησε μὲ δένδρα καὶ φυτὰ πρὸς παρηγορία τους, γιὰ δὲ τὸ πνευματικὸ προσεῖλκυε τὴν ἐπίπνοια τῆς χάριτος μὲ τὴν ἐν ἐπιγνώσει λατρεία καὶ τὴν ἀδιάλειπτη προσευχὴ. Ἐνόσῃ μπορούσε, ἀπεσύρετο στὸ ἐρημικὸ δάσος καὶ παρεδίδετο στὴν προσευχὴ.

Ἡ εὐλογημένη αὐτὴ κατάσταση ἀφύπνισε τὸ ἐνδιαφέρον τῶν πασχόντων γιὰ τὸ Ἄκρον Ἀγαθὸ καὶ γιὰ τὶς μυστικὲς ἀτραποὺς τῆς μετ' Αὐτοῦ ἐπικοινωνίας· ἐπόθησαν τὴν προσευχὴν, τὴν πνευματικὴν ἀνάταση, πολλοὶ δὲ ἐξ αὐτῶν — ἄνδρες καὶ γυναῖκες — ἀσπάσθησαν τὸν μοναχισμό.

Ἐκεῖ τὸν ἐπεσκέφθη καὶ πάλιν ἡ Χάρις τῆς Θεοτόκου μὲ τὴν ἀποκάλυψη τῆς Εἰκόνας τῆς Παναγίας, «Ὑπακοῆς» ἐπονομαζομένης ἐντὸς τοῦ Ναοῦ τοῦ Λεπροκομείου καὶ τοῦ θελήματός Της νὰ τὴν ἐπιμεληθῆ πρὸς τέλεση τῶν θαυμασίων τῆς. Ἡ Εἰκόνα ἐπιχρυσώθηκε καὶ διακοσμήθηκε μὲ Ὅσιακὴ εὐλάβεια ἀπὸ τὸν Γέροντα καὶ ἔκτοτε τὸ Λεπροκομεῖο ἔγινε θεραπευτήριον πολλῶν νοσημάτων· πολλοὶ οἱ πάσχοντες, οἱ καταφυγόντες στὶς πρὸς Ἐκεῖνην δεήσεις του καὶ εὐρόντες τὴν ἴαση. Αὐτόπτες μάρτυρες οἱ λεπροὶ καὶ οἱ παριστάμενοι. Γραπτὲς περὶ αὐτῶν μαρτυρίαι μᾶς ἔδωκε τὸ πνευματικὸ του τέκνο, ὁ ἀφανὴς «Ἅγιος τῶν λεπρῶν», ὁ Μοναχὸς Νικηφόρος Ἐξανακάκης († 1964) ποῦ ἔζησε ἀπὸ τοῦ 1914 πλησίον του στὸ Λεπροκομεῖο⁴.

Περιβόητος κατέστη ὁ Γέροντας τῆς Χίου. Τὰ πνευματικά του τέκνα ἐπληθύνοντο στὴ Χίο, εἰς ὅλη τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκτὸς αὐτῆς εὐρισκόμενοι ὁμογενεῖς τοῦ ἔστελλαν γραπτὲς ἐξιολογήσεις ἢ τοῦ ζητοῦσαν συμβουλές. Πολλὰκις μετέβαινε στὸ μοναχικὸ κελλί του καὶ προσκυνοῦσε τὴν θαυματουργὸ εἰκόνα τῆς Παναγίας Βοηθείας. Κάποτε, ἀφοῦ ἐθεραπεύθη μὲ τὴν χάρι Της ἀπὸ βαρεῖα ἀσθένεια, ἔλαβε τὴν πληροφορία νὰ τὴν ἐπαργυρώσῃ, διότι μέλλει νὰ δοξασθῇ δι' Αὐτοῦ. Ἦδη ποδηγετοῦσε πνευματικῶς πενήντα μοναχὲς καταδιωγμέναις ἐκ Μ. Ἀσίας, περιπλανώμεναι καὶ ἀπροστάτευαι. «Ἐβλεπα λοιπὸν ὅτι τὸ δένδρον σὺν τῷ χρόνῳ ἔφερε καρπὸν, ὁ ὁποῖος ἀνάγκη ἦτο νὰ προφυλαχθῆ διὰ νὰ μὴ χαθῆ» (Γέροντας Ἄνθιμος).

Μονὴ Παναγίας Βοηθείας. Ἁγίων πόθων πληρωσῆ

Μετὰ δεκαοκταετῆ διακονία στὸ Λωδοκομεῖο, εἰς ἡλικία 60 ἐτῶν ἀποφασίζει νὰ πραγματώσῃ τὸν ἱερό πόθο, ποῦ ἐξέφραζε μὲ τὶς ἐξῆς λέξεις:

«Μοῦ ἐδιόρθωσαν οἱ ἀδελφοὶ στοὺς Ἁγίους Πατέρας τὴν εἰκόνα καὶ τὴν ἔδωκα στὸ πενηρὸ μου καλύδι καὶ

τήν ελάτρευα ολοψύχως και από τότε είχα έναν λογι-
σμόν να κάμω ένα μοναστηράκι, να την βάλω μέσα.
Ένας άνικανος, ένας ανάξιος, ένας αγράμματος να σκέ-
πτομαι να κάμω Μοναστήρι! Σκουριασμένη ιδέα! Κα-
τόπι, αφού έγινα ιερέυς και επήγγα εις τό Λωδοκο-
μειόν, ακόμα έτρεφα αυτόν τόν λογισμόν να κάμω Μο-
ναστήρι. Πάντοτε όμως, από καλόγερος πού ήμουν και
επερνούσα απ' έδω για να πάω στους Άγιους Πατέρας,
έλεγα μέσα μου: ώραίο μέρος για μοναστηράκι! Η
ψυχή μου τό είχε αγαπήσει τό μέρος αυτό. Και ήταν
ή Παναγία για μένα ένα δένδρον κατάσκιοι και έγώ
αναπαυόμευι πάντοτε υπό την σκιάν Της. Της έλεγα
όμως και την ίκέτευα κάθε βράδυ με δάκρυα εις τούς
όφθαλμούς να με αξιώση ή Χάρις Της να κάμω Μονα-
στήρι. Ο πόθος μου ήταν αυτός!...»⁵.

Εϋθύς εκ των πρώτων ενεργειών έως τέλους του
πολυπόνου έργου της ανεγέρσεως και διοργανώσεως
Ίερας Μονής προσέκρουσε σε αντιδράσεις, σε εμπόδια,
εδέχθη προσβολές, ποτίσθηκε με πικρίες, έμίσθησε
συμμετέχων στίς εργασίες μετά των αδελφών μοναχου-
σών και ευλαδών χριστιανών. Μ' όλα ταυτα αποπερα-
τώθηκε εντός δύο ετών. «Τό Μοναστήρι τό έστησε αυ-
τός ο Κύριος προς δόξα της Μητρός Του», όπως όμο-
λογοϋσε ο τότε Μητροπολίτης Παντελεήμων Φωστί-
νης, ο οποίος αναλωσσογονείτο πνευματικώς υπό του Γέ-
ροντος, εντός της Πανσέπτου Μονής, πού ύψώνεται πε-
ριφανής ολίγον έξω της πόλεως της Χίου επί της οδού
της αγούσης προς Καρούς. Τήν αλησιμόνητη και πανευ-
φρόσυνη ήμέρα της 30ης Μαρτίου 1930 ή χαριτόδωρο-
τος εικόνα της Βασιλίδος «έξ ασήμου καλύθης και τα-
πεινής» ενθρονίζεται στον περικαλλή Ναό Της με κατά-
νοξη και πνευματική έξαρση.

Η Θεοστήρικτος Κοινοβιακή Μονή Παναγίας Βοη-
θείας λειτουργούσα κατά τούς Κανόνες των Όσίων
Πατέρων και με την φωτισμένη ποιμαντική καθοδή-
γηση του Γέροντα διεκρίθη για τό πνευματικό σφρίγος
της, την τάξη και την ευπρέπεια. Οι διδαχές του —ό-
πως έσημειώθηκαν υπό ταχυγράφου Μοναχής— φυλάσ-
σονται σε δικτώ τόμους και έξ αυτών αναγινώσκειται
καθ' εκάστην ένα κεφάλαιο επί της Τραπέζης.

Στή Μονή διήλθε τά τελευταία τριάντα έτη του
όιου του — όπως προέδλεψε. Έραστής γενόμενος του
κάλλους της Σοφίας εκ νεότητός του απέδω Θεοσο-
φ ο ς. «Η ανάγκη του Θεού ένδοξός έστι σοφία και
χορηγήσει αυτήν τοις αγαπώσιν Αυτόν»⁶.

Διά της θείας χάριτος, της αγάπης και της σοφίας
του εξήγγε από τά ύπαρξιακά αδιέξοδα, ενεθάρρυνε,
εστηρίξε, εφώτιζε προσωπικούς και κοινωνικούς προ-
βληματισμούς, εθεράπευε διά των εϋχών του, καθοδη-
γοϋσε και ενεψύχωσε στον καλόν αγώνα τους κληρικούς,
μοναχούς, λαϊκούς. Κατηύγαξε τη ζωή των πιστών με
τά θαυμάσια της Θεομήτορος.

Άλλά και την φύση περιέβαλε με στοργή όπως ο
Όσιος Νικηφόρος Χίου, καλλιεργοϋσε τις πέριξ αγό-
νους και όρεινές εκτάσεις και τις μετέβαλε σε κήπους
και θαλαρές όάσεις.

Πάσα δέ ή ζωή του, πού αποκορυφώθηκε στο με-
γαλόεργημα της Κεχαριτωμένης —στη σεπτή της
Μονή— θάλλουσα στο νοητό λειμώνα της Έκκλησίας
αναδίδει «όσημή ζωής εις ζωήν» (Β' Κορ. 2,6).

Υπερδός τά ένενήντα του χρόνια επεπόθησεν ή
ψυχή του να αποδυθή τή φθορά και να ένδυθή την
αφθαρσία, να συμμετάσχη στην Έπουράνιο τελεσουργία
του Μυστηρίου της θείας Οικονομίας, στην όποία
έκλήθη την 15η Φεβρουαρίου 1960.

Τήν 21η Νοεμβρίου 1959, αφού περιέφερε την
Εικόνα των Εισοδίων για στερνή φορά στον Ίερό της
Μονής περίβολο, σταθείς πρό της του κόσμου Βοηθείας
διάνοιξε τά πατριικά του σπλάγγνα και εξέχεσε θερμή,
λυγμική ύπερ πάντων δέηση. Αϋτήν δύναται να επι-
καλούνται πάντες, και οι άλλοτρωμένοι, οι μη έχοντες
παρησία. «... Σε εύχαριστώ, πού δέν παραδλέπεις ποτέ
ότι Σου ζήτησω. Παρακαλώ Σε και τώρα, Παναγία
μου: εις όποιον θρεθή σε ανάγκη και έλθη έδω και Σου
ζήτηση όποιαδήποτε χάρι και Σε παρακαλέση, να εκ-
πληρωής τό αίτημά του, εάν είναι συμφέρον του. Κα-
νεις να μη φεύγη κατησχυιμένος από έδω μέσα. Και
τουτο όχι μίαν μόνον φοράν, αλλά πάντοτε να γίνεται...
Και τάς ψυχάς των κεκοιμημένων Άδελφών της Μο-
νης ταύτης ως τάς αναπαύση εν τόπω φωτεινώ, εν τό-
πω χλοερώ, εν τώ χορώ των Δικαίων. Όλοι οι χρι-
στιανοί να αξιωθώμεν χριστιανικά τά τέλη της ζωής
ήμων, ανώδυνα, ανεπαίσχυντα, ειρηνικά και καλήν
άπολογία εν επί του φοβερού θήματος του Χριστού. Γέ-
νοιτο»⁷.

1. Του έν Άγίοις Πατρός ήμων Νεκταρίου, Ίπισκόπου
Πενταπόλεως, Περί έπιμελείας ψυχής. Ένδεκα Όμιλίες, Ά-
θήνα 1975, σ. 49.

2. Ο περίφημος Γέροντας και Ίδρυτής της Σκήτης των
Άγίων Πατέρων Χίου διετέλεσε πρώτος ποδηγέτης στο πνευ-
ματικό πολίτευμα του Όσίου και Θεοφόρου Πατρός ήμων Νε-
κταρίου Πενταπόλεως.

3. Ο Γέροντας Άρχιμανδρίτης Άνθιμος Κ. Βαγιάνος
(1869 - 1960). Έκδ. Ίερά Μονή Παναγίας Βοηθείας έν Χίφ,
Άθήνα 1970², τ. 1, 24.

4. Βλ. Ίπιστολή του Μοναχού Νικηφόρου Τζανακάνη, Ο
Γέροντας Άρχιμανδρίτης Άνθιμος Βαγιάνος (1869 - 1960).
Έκδ. Ίερά Μονή Παναγίας Βοηθείας έν Χίφ, Άθήνα 1982,
τ. 2, 98-100.

5. Ο Γέροντας Άρχιμανδρίτης Άνθιμος Κ. Βαγιάνος
(1869 - 1960). Έκδ. Ίερά Μονή Παναγίας Βοηθείας έν Χίφ,
Άθήνα 1970², τ. 1, 36 έξ.

6. Βλ. Νεκταρίου Πενταπόλεως, Περί αγάπης Θεού, Άνα-
μόρφωσης, Άθήνα 1904, φ. 11, σ. 82 έξ.

7. Ο Γέροντας Άρχιμανδρίτης Άνθιμος Βαγιάνος (1869 -
1960). Έκδ. Ίερά Μονή Παναγίας Βοηθείας έν Χίφ, Άθήνα
1970², τ. 1, 77 έξ.

Για ότι αφορά στον «ΕΦΗΜΕΡΙΟ» πρέπει
να απευθύνεσθε στη Διεύθυνση του Περιοδικού
«ΕΚΚΛΗΣΙΑ», όδός Ίωάννου Γενναδίου 14,
115 21 Άθήνα — Τηλ. 72.18.308.

«ΠΡΟΣΕΧΩΜΕΝ ΕΑΥΤΟΙΣ ΚΑΙ ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΟΙΜΝΙΩ» (*)

Τοῦ Ἀρχιμ. κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΜΠΕΚΙΑΡΗ
Πρωτοσυγκέλλου Ἱ. Ἀρχ)πῆς Ἀθηνῶν

Ἱερατικὲς Συνάξεις Ἐπιμορφώσεως.

Μόνο εἶμαι ἐξουσιοδοτημένος νὰ σᾶς ἀναγγείλω — καὶ τὸ κάνω μὲ μεγάλη μου εὐχαρίστηση — ὅτι θὰ λειτουργήσουν καὶ φέτος οἱ Ἱερατικὲς Συνάξεις Ἐπιμορφώσεως μὲ διημερσίους κύκλους μαθημάτων εἰσηγήσεων γιὰ συγκεκριμένα ζητήματα ποιμαντικῆς φύσεως (π.χ. θέματα ἐξομολογητικῆς, κηρύγματος, οἰκογενείας, νεότητος κλπ.).

Μὲ τὴν πείρα τῆς περυσινῆς σειρᾶς τῶν μαθημάτων εὐελπιστοῦμε ὅτι ὁ φετινὸς κύκλος τῶν μαθημάτων θὰ στεφθεῖ ἀπὸ μεγαλύτερη ἐπιτυχία. Ἀσφαλῶς οἱ περισσότεροι θὰ ἔχετε πληροφορηθεῖ ἀπὸ τοὺς συνεφημέριους σας πὺ παρακολούθησαν τὶς ΙΕ.Σ.Κ.Ε. τὴν σημαντικὴ ἐπιμορφωτικὴ ὠφέλεια πὺ ἀπεκρίσαν. Θὰ πρέπει νὰ σᾶς θυμίσω στὸ σημεῖο αὐτὸ ὅτι τὸ ἐπιμορφωτικὸ ἀποτέλεσμα δὲν ὀφείλεται μόνο στὴν εἰδικὴ κατάρτιση τῶν ὁμιλητῶν, ἀλλὰ καὶ στὴν ἐνεργὸ συμμετοχὴ τῶν παρακολουθούτων μὲ διευκρινίσεις, ἐρωτήσεις καὶ παρατηρήσεις ἰδιαίτερα χρήσιμες εἶναι ἓνα εἶδος ἐπιμορφωτικῆς συνεργασίας μεταξὺ εἰσηγητῶν καὶ ἐφημερίων, ὅπου ἀξίζει πραγματικὰ τὸν κόπο νὰ συμμετέχουν ὄχι μόνο οἱ ἐπιλεγμένοι ἀλλὰ πολὺ περισσότεροι πατέρες. Σᾶς ἐξομολογοῦμαι ὅτι προσωπικὰ — παρ' ὄλο τὸ φόρτο ἐργασίας στὴν Πρωτοσυγκελλία — παρακολούθησα μὲ ἀμείωτο ἐνδιαφέρον σχεδὸν ὅλες τὶς συναντήσεις καὶ ὠφελήθηκα. Γιὰ τὶς ἀπαιτήσεις τῆς ἐποχῆς μας καὶ τῆς ποιμαντικῆς περιοχῆς στὴν ὁποία διακονοῦμε, οἱ Ἱερατικὲς αὐτὲς Συνάξεις εἶναι κάτι παραπάνω ἀπὸ ἀναγκαῖες. Τὸ νέο ποιμαντικὸ Ὁργανόγραμμα πὺ σᾶς ἐξέθεσα τὶς προϋποθέτει.

Διακονία Θείας Λατρείας.

Καὶ τώρα, μετὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ γενικά, ὀφείλω νὰ ἐπισημάνω τοὺς στόχους τῶν ἐπιμέρους διακονιῶν.

Ἐν πρώτοις, ἡ Διακονία Θείας Λατρείας, μὲ ἀντικείμενο εὐρύτερο ἀπὸ τὶς ἄλλες. Ὁ ὑπεύθυνος ἐφημέριος γι' αὐτὴν τὴν διακονία σὲ κάθε ἐνορία (ὁ Ἱερατικῶς προϊστάμενος τοῦ ναοῦ) ἔχει ἐπιπλέον καὶ τὸ ρόλο τοῦ συντονιστοῦ τῶν ἄλλων διακονιῶν τῆς ἐνορίας. Αὐτὸ εἶναι ἀναγκαῖο γιὰ νὰ μὴ γίνεταὶ σύγχυση ἀνάμεσα στὸν καταμερισμὸ — γιὰ λειτουργικοὺς λόγους — τῆς ποιμαντικῆς διακονίας καὶ στὴν κοινὴ ποιμαντικὴ εὐθύνη ὅλων τῶν συνεφημερίων. Ἄλλωστε μόνο μὲ τὸν συντονισμὸ καὶ τὴν συνεργασία θὰ μποροῦν νὰ ἀναπληρωθοῦν τὰ κενὰ ἢ οἱ ἐλλείψεις.

Ἡ βασικὴ ὅμως ἀρμοδιότητα εἶναι ἡ ἀναζω-

πύρωση τῆς λατρευτικῆς ζωῆς στὴν ἐνορία μὲ ἐμβάθυνση στὴν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὅσο καὶ ἂν φαίνεται δυσχερὲς κάτι τέτοιο ἢ κάπως γενικὸ, στὴν οὐσία εἶναι ὁ βασικὸς λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο εἴμαστε κληρικοί: νὰ ζοῦμε καὶ νὰ μεταδίδουμε τὴν «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ» λατρεία τοῦ ζῶντος Θεοῦ· νὰ προϊστάμεθα στὴν εὐχαριστιακὴ σὺνάξη τῶν πιστῶν· νὰ ἀποτελοῦμε ἐκείνους πὺ θὰ βιώνουν καὶ θὰ προβάλλουν τὴν «μορφὴν τῆς εἰκόνο» τοῦ προσευχομένου Κυρίου μας· ἡ λατρεία θὰ εἶναι τὸ κέντρο τῆς ζωῆς μας πὺ θὰ ἐμπνέει ὅλη μας τὴν ἀναστροφή μὲσα στὸν κόσμο. Κι ἐπειδὴ ἐνδέχεται ὅλα αὐτὰ νὰ θεωρηθοῦν «καλοηγουμένα», ἐξωπραγματικὰ ἢ δὲν ξέρω καὶ ἐγὼ τί ἄλλο, ἄς ἀναλογισθοῦμε ὁ καθένας μας τί εἶναι ὁ Χριστὸς γιὰ τὴν ζωὴ μας· μήπως μιὰ «γαρνιτούρα» στὸν συναισθηματικὸ μας κόσμο; ἓνα ἰδεολογικὸ συμπλήρωμα στὴν κοσμοθεωρία μας; μιὰ φανταστικὴ εἰκόνα ἐνὸς ἐξωπραγματικοῦ ὄντος; Ἡ ὁ Κύριος καὶ Δεσπότης, ὁ Σωτήρας καὶ Λυτρωτής, ὁ Πατέρας καὶ Εὐεργέτης; ἡ ἐλπίδα καὶ ἡ προσδοκία μας; τὸ «γλυκὸ ἐντρύφημα τοῦ νοῦς» μας; τὸ μοναδικὸ καὶ ἀνεπανάληπτο πρόσωπο πὺ μὲ τὸ ἐράσμιο κάλλος Του ἔχει τὴν ἀποκλειστικότητα στὴ ζωὴ μας; Πῶς ὁμιλοῦν οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ Ἄγιοι, πῶς ὁμιλεῖ ἡ Ἐκκλησία γιὰ τὸν Ἰησοῦ Χριστό, καὶ πῶς ὁμιλοῦμε ἐμεῖς γι' Αὐτόν; Ποιὰ εἶναι ἡ δικὴ μας ἐμπειρία, πίστη καὶ ἐλπίδα καὶ ἀγάπη γιὰ τὸν Χριστό, γιὰ τὴν ὁποία μποροῦμε νὰ βεβαιώσουμε σήμερα τοὺς ἀνθρώπους; Ὁ Χριστὸς πὺ «καταλύομε» στὸ Ἅγιο Ποτήριο βρῖσκει κατάλυμα μὲσα μας, ἔτσι ὥστε νὰ μποροῦμε νὰ ὀδηγήσουμε σ' αὐτὸ τὸ κατάλυμα τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς μας, τοὺς πιστοὺς; Ὡς λειτουργοὶ κυριολεκτικὰ ἀναπνεύουμε τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ· εἶναι ὅμως τὸ αἷμα μας κατάλληλος φορέας γιὰ νὰ τὴν δεχθῆ καὶ νὰ τὴν μεταφέρει σὲ ὄλο μας τὸ «εἶναι», ὥστε νὰ τὸ ὀξυγονώσει, νὰ τὸ τροφοδοτήσῃ καὶ νὰ τὸ ζωογονήσῃ; Ἡ μήπως ἔχουμε τὴν ἐντύπωση ὅτι ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ ἐνεργεῖ μὲσα μας χωρὶς ἐμεῖς νὰ τὴν αἰσθανόμαστε; (Ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ Ν. Θεολόγος λέει ὅτι κάτι τέτοιο εἶναι ὅπωςδὴποτε ἐσφαλμένο).

(Συνεχίζεται)

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἀποστέλλουν ταχυδρομικὲς ἐπιταγὲς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Θεολογία», «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος», νὰ σημειώνουν καὶ τὴν αἰτία τῆς ἀποστολῆς.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 12 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1 τεύχους.

« ΤΟΝ ΑΡΤΟΝ ΗΜΩΝ ΤΟΝ ΕΠΙΟΥΣΙΟΝ... »

Ἔνα ὑλικὸ αἴτημα

Τοῦ Ἀρχιμ. κ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ ΚΑΘΡΕΠΤΙΔΗ
Ἱεροκλήρυκος Καθηδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν

Β'

Ἐξάρτηση ἀπὸ τὸν Θεό.

Στὴν φράση τῆς Κυριακῆς προσευχῆς: «Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον», βρῖσκεται μία λέξη, ποὺ δὲν τὴν συναντᾶμε πουθενὰ ἄλλοῦ στὴν Κ. Διαθήκη, ἢ λέξη «ἐπιούσιος». Τί σημαίνει αὐτὴ ἢ λέξη; Μερικοὶ τὴν ἐρμηνεύουν χρονικὰ καὶ λένε ὅτι σημαίνει: τὸν σημερινό, τὸν καθημερινό ἢ τὸν αὐριανό (τῆς ἐπιούσης ἡμέρας). Ζητᾷ δηλ. ὁ ἄνθρωπος τὸ ψωμί τῆς κάθε ἡμέρας ἢ τῆς αὐριανῆς ἡμέρας καὶ ἔτσι ἐλευθερώνεται ἀπὸ τὴν ἀγωνία γιὰ τὸ ἄμεσο μέλλον.

Ἄλλοι δίνουν διαφορετικὴ ἐρμηνεία: Ὁ ἄρτος ὁ ἐπιούσιος λέγουν εἶναι ὁ ἄρτος ὁ ἀνάλογος μὲ τὴν οὐσία μας, δηλ. ὁ σωστός, ὁ οὐσιώδης, ὁ ἀναγκαῖος, αὐτός, ποὺ μᾶς χρειάζεται καὶ μᾶς ὠφελεῖ. Καὶ μερικοὶ δίνουν μιὰ ἀκόμη ἐρμηνεία: ὁ ἐπιούσιος ἄρτος εἶναι ὁ ὑπερούσιος, ὁ ὑπερφυσικός. Καὶ μ' αὐτὸν ἐννοεῖται ὁ ἄρτος τῆς θ. Εὐχαριστίας, αὐτός γιὰ τὸν ὁποῖο εἶπε ὁ Κύριος ὅτι εἶναι ὁ ἀληθινὸς ἄρτος ὁ «ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς».

Ἀσχετα μὲ τίς διαφορὲς αὐτὲς ἐρμηνεῖες, αὐτὸ τὸ αἴτημα μᾶς θυμίζει τὴν εἰκόνα τοῦ Πατέρα, τοῦ μεγάλου Κυρίου τοῦ κόσμου, ποὺ φροντίζει γιὰ τὰ παιδιά του, ὥστε αὐτὰ νὰ αισθάνονται ἀσφάλεια, ὅταν μὲ ἐμπιστοσύνη τοῦ ζητοῦν νὰ τοὺς δώσει ὅτι τοὺς χρειάζεται. Ἄς θυμηθοῦμε τοὺς στίχους τοῦ 103 ψαλμοῦ «Πάντα πρὸς σὲ προσδοκῶσι δοῦναι τὴν τροφήν αὐτοῖς εἰς εὐκαιρον. Δόντος σου αὐτοῖς συλλέξουσιν, ἀνοίξαντός σου τὴν χεῖρα τὰ σύμπαντα πλησθήσονται χρηστότητος» (στ. 27-28). Ὁ Κύριος γεμάτος ἀπὸ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν δύναμη τοῦ Πατρὸς μᾶς προτρέπει νὰ ζητᾶμε κι ἐμεῖς μ' ἐμπιστοσύνη ἀπὸ τὸν Πατέρα, ὅ,τι μᾶς χρειάζεται.

Τώρα θὰ ἤθελα νὰ προχωρήσουμε βαθύτερα καὶ νὰ ρωτήσουμε τί μπορεῖ νὰ σημαίνει ἢ λέξη «ἄρτος». Γιατί οἱ λόγοι τῆς Ἀγ. Γραφῆς ἀναφέρονται, βέβαια, σὲ μιὰ συγκεκριμένη κατάσταση κατὰ τὴν ὁποία ἐλέχθησαν, ἀλλὰ ἔχουν συγχρόνως κι ἓνα θεϊκὸ βάθος καὶ μάλιστα, ὅταν λέγονται ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ. Ἔνα βάθος κι ἓνα νόημα ἀνεξάρτητο ἀπὸ τὴν περίπτωσι γιὰ τὴν ὁποία ἐλέχθησαν. Τί σημαίνει λοιπὸν ὁ «ἄρτος»;

Πρῶτα - πρῶτα σημαίνει τὸ ψωμί, τὸ βασικὸ αὐ-

τὸ εἶδος διατροφῆς. Αὐτὸ ποὺ προέρχεται καὶ παρασκευάζεται ἀπὸ τὸν καρπὸ τοῦ ἀγροῦ. Ἀλλὰ ἢ λέξη ἄρτος καὶ «τρώγειν ἄρτον» ἔχει στὴν Κ. Διαθήκη μιὰ εὐρύτερη σημασία καὶ σημαίνει τὸ γεῦμα. Ὅπως στὴν Π. Διαθήκη τὸ «κόβω τὸν ἄρτον» ἔχει τὴν ἔννοια τοῦ παραθέτω γεῦμα. Ἀλλὰ μὲ τὴν λέξη «ἄρτος» χαρακτηρίζει ὁ Κύριος καὶ τὸν ἑαυτό του, ὅταν λέγει ἐνωθώντας τὸ μυστήριον τῆς θ. Εὐχαριστίας: «ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν» καὶ συνεχίζει «ὁ Πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ» καὶ «ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς» (Ἰωάν. στ', 27, 32, 35). Αὐτὸς ὁ ἄρτος, συνεχίζει ὁ Κύριος, μπορεῖ νὰ χορτάσει τὴν πνευματικὴν σας πείνα. Τὴν πείνα τῆς ἀλήθειας, τὴν πείνα τῆς δικαιοσύνης. Καὶ τὸ ἄγγελμα γιὰ τὸν ἄρτον δολοκληρώνεται μὲ τὴν φράση τῆς Ἀποκαλύψεως: «Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι» (Ἀποκ. ιθ', 9). Τότε, ποὺ κάθε πείνα καὶ κάθε ἀνησυχία τοῦ ἀνθρώπου θὰ βρῇ τὴν ικανοποίησίν της.

Ὅμως θὰ πρέπει νὰ ἐπισημάνουμε κάτι ἀκόμη. Μὲ τὸν ἄρτον ἐννοοῦμε συνήθως ὅλα, ὅσα μᾶς εἶναι χρῆσιμα καὶ ἀπαραίτητα γιὰ τὴ ζωὴ μας. Εἶναι αὐτὸ σωστό; Γιατί, ἂν πάρουμε τὸ αἴτημα «τὸν ἄρτον ἡμῶν...» κατὰ λέξη, μᾶς θυμίζει τὸν ἄνθρωπο τὸν φτωχό, ποὺ τοῦ χρειάζεται κυρίως λίγο ψωμί. Καὶ ὁ Κύριος λέγει «Μακάριοι οἱ πτωχοὶ» (Λουκ. στ' 20). Αὐτὸ μᾶς βάζει σὲ ἀνησυχία. Τί συμβαίνει, λοιπὸν, μὲ τὸν πλοῦτο στὴ ζωὴ μας; Καὶ μάλιστα μ' αὐτόν, ποὺ ἀποκτήθηκε μὲ δίκαιη ἐργασία; Μποροῦμε ἔστω κι ἂν δὲν εἴμαστε φτωχοὶ νὰ ζητᾶμε «τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον»; Ἄν θέλουμε νὰ εἴμαστε συνεπεῖς πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι ὁ χριστιανὸς μπορεῖ νὰ κατέχει μόνο τόσα, ὅσα δὲν τὸν ἐμποδίζουν μὲ ἥσυχη συνείδηση νὰ παρακαλεῖ τὸν Θεό. Καὶ κυρίως νὰ μὴ στηρίζεται στὸν ἀσταθὴ καὶ ἀβέβαιο πλοῦτον του. Ὅπως λέγει ὁ Ἀπ. Παῦλος στὸν Τιμόθεο: «τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελε μὴ ὑψηλοφρονεῖν μηδὲ ἠλιπικεῖν ἐπὶ πλοῦτον ἀδηλόγητον, ἀλλ' ἐν τῷ Θεῷ τῷ ζῶντι τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν» (Α' Τιμ. στ' 17). Πρέπει δηλ. νὰ ἔχουμε τὴν συναίσθησι τῆς πλήρους ἐξαρτήσεώς μας ἀπὸ τὸν Θεό. Γι' αὐτό, ὅπως λέγει καὶ ὁ Ἀγ. Γρηγόριος Νύσσης, λέμε στὸ Θεό: «τὸν ἄρτον δός, οὐ τρυφήν, οὐδὲ πλοῦτον, οὐκ εὐανθεῖς ἀλουργίδας, οὐ τὸν ἐκ χρυσοῦ κόσμον, οὐ γῆς περιουσίαν, οὐχ ἵππων τε καὶ βοῶν ἀγέλας, ἀλλὰ τὸν ἄρτον».

(Συνεχίζεται)

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 15 τοῦ ὑπ' ἀρ. 1 τεύχους.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ ΚΑΙΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ (*)

Τοῦ Ἀρχιμ. κ. ΤΙΜΟΘΕΟΥ ΣΑΚΚΑ
Ἑγουμένου Ἱ. Μονῆς Παρακλήτου

Β'. Παράλληλισμός με τή δική μας πραγματικότητα.

Δέν νομίζουμε ὅτι θά ἦταν ὑπερβολή ἂν λέγαμε ὅτι παράλληλη ἱστορική πορεία μέ ἐκείνη τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας — ἀπό τῆς ἐποχῆς τοῦ Μεγάλου Πέτρου — ἀκολούθησε καί ἡ χώρα μας μετὰ τήν ἐθνική καλιγγενεσία, μέ τόν ἐρχομό τοῦ Ὁθωνος, τῆ Βαυαρικῆς καί τήν εἰσχώρησι ξένων στοιχείων στήν ἐκκλησιαστική ἀλλά καί τήν ἐν γένει ἐθνική μας ζωή. Καί ἡ πορεία αὐτή συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

Ἐνδεικτικῶς μόνον θά μνημονεύσαμε μερικά ἀπό τὰ παράλληλα αὐτὰ στοιχεῖα:

α) Ἐκεῖ ἀπό τόν Μέγα Πέτρο καί τοὺς διαδόχους του ἀλλοιώνεται καί διαφοροποιεῖται τὸ παραδοσιακὸ

ὀρθόδοξο φρόνημα καί δίωμα τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ, μέ τήν ἐπίδρασι τοῦ δυτικοῦ διαφωτισμοῦ καί ὀρθολογισμοῦ.

Ἐδῶ ἀπό τήν ἐποχή τῶν Βαυαρῶν ἀλλοιώνεται σταδιακὰ καί συστηματικὰ μέχρι σήμερα τὸ ὀρθόδοξο φρόνημα καί δίωμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, πού ἔγραψε τὸ ἀθάνατο 1821 ἔχοντας τήν Ὁρθοδοξία του σάν στήριγμα.

β) Ἐκεῖ οἱ δυτικόπληκτοι Μ. Πέτρος, Αἰκατερίνη ἡ Β' καί οἱ διάδοχοί τους διέλυσαν πολλά μοναστήρια, ἐδίωξαν πνευματικὲς προσωπικότητες, ὑπέταξαν τήν Ἐκκλησία στό κράτος, κατεπάτησαν ἤθη καί ἔθιμα γιά νὰ ἐπιβάλλουν ἀλλότριες συνήθειες στόν λαό.

Ἐδῶ μήπως οἱ «προστάτες» μας Βαυαροὶ καί οἱ διάδοχοί τους δέν ἔκαμαν ἀκριβῶς τὰ ἴδια;

Θά ἀναφέρω μόνο ἕνα μικρὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὰ Ἀπομνημονεύματα τοῦ στρατηγοῦ Μακρυγιάννη:

«Ἀφάνισαν ὅλως διόλου τὰ μοναστήρια καί οἱ καυμένοι οἱ καλόγεροι, ὅπου ἀφανίστηκαν εἰς τὸν ἀγῶνα, πεθαίνουν τῆς πείνας μέσα στοὺς δρόμους, ὅπου αὐτὰ τὰ μοναστήρια ἦταν τὰ πρῶτα προπύργια τῆς ἐπανάστασῆς μας... καί χαλάσαν οἱ Μπαυαρέζοι καί ρήμαξαν ὅλους τοὺς ναοὺς τῶν μοναστηριῶν».

Μήπως δέν διέσπασαν τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἀποκόπτοντας τήν τοπική ἑλλαδική Ἐκκλησία ἀπὸ τὴ φυσική της μητέρα, τὸ Πατριαρχεῖο τῆς Κωνσταντινουπόλεως;

Μήπως δέν μάς ἐπέβαλαν ἤθη καί ἔθιμα ξένα πρὸς τίς παραδόσεις τῆς φυλῆς μας; Καί μήπως αὐτὴ ἡ προσπάθεια δέν συνεχίζεται μέχρι σήμερα, γιά νὰ μὴν πῶ ὅτι ἐφθασε στό ἀποκορύφωμά της;

γ) Ἐκεῖ στίς θεολογικὲς σχολές, στίς ἀκαδημίες καί στὰ σεμινάρια μπήκε τὸ στεγνὸ γερμανικὸ κριτικὸ καί ὀρθολογιστικὸ πνεῦμα καί φυγαδεύθηκε τὸ ὀρθόδοξο πατερικὸ πνεῦμα.

Ἐδῶ στήν Ἑλλάδα ἡ πρώτη ἐμφάνισις τῆς ἀκαδημαϊκῆς θεολογίας γίνεται, ὅπως ἴσως, μέ τήν ἱδρυσι τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, καί συγκεκριμένα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τὸ 1837. Ἡ ὀργάνωσις τοῦ πρώτου μετὰ τήν ἀπελευθέρωσι Πανεπιστημίου ὀφείλεται στοὺς Βαυαροὺς πού συνώδευσαν τὸν Ὁθωνα καί ἔγινε σὰ πρότυπα τῶν γερμανικῶν πανεπιστημίων. Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ ὀργανώθηκε σὲ κλάδους καί ἔδρες πού ἀντιστοιχοῦσαν ἀκριβῶς καί ἀντέγραφαν πιστὰ τὴ διάρθρωσι τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν τῆς Γερμανίας.

Μόλις τώρα, στίς ἡμέρες μας, γίνεται μία ἀποτοξίνωσις, θά ἐλέγαμε, καί στίς δύο Θεολογικὲς Σχολές μας, μέ τήν εἰσαγωγή μεθόδων καί μαθημάτων πού εὐρίσκονται πλησιέστερα στήν πατερική καί τήν ἐν γένει ὀρθόδοξη θεολογία καί ἐκκλησιαστικὴ παράδοσι.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 14 τοῦ ὑπ' ἀρ. 1 τεύχους.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΓΡΟΣ ΤΟΝ "ΕΦΗΜΕΡΙΟΝ,"

Κόρινθος, 17 Ἰανουαρίου 1987

Π ρ ὶ ς

Τὸ Περιοδικὸν «Ἐφημέριος»

Εἰς Ἀθήνας

Ἀπαντητικῶς καί εἰς τήν δευτέραν ἐπιστολὴν τοῦ Σεβ. Γόρτυνος κ. Θεοφίλου, δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸν «Ἐφημέριον» τῆς 1 - 15 Ἰανουαρίου 1987, παρακαλῶ νὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ καταχωρήσητε τίς ἐξῆς τελεῦται ἰ ε ς γιά τὸ θέμα αὐτὸ παρατηρήσεις μου.

Π ρ ῶ τ ο ν: Πολὺ μελάνη κατηναλώθη γιά τὸ θέμα αὐτὸ καί μέ δικολαβίστικον τρόπον ἐγράφησαν πολλὰ ἐπ' αὐτοῦ, ἐνῶ ὅλα ἐξ ἀρχῆς θά ἐπερίτευσαν ἐάν ἐδιαβάζοντο αἱ 72 σελίδες τοῦ βιβλίου μου «Ἀγῶνες γιά τήν Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν Κορίνθου».

Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν: Οὐσιώδες εἶναι τὸ γεγονός ὅτι παρά τήν ἀγάπην καί τήν προθυμίαν μέ τὰ ὁποῖα ἐδέχθηκα νὰ ἐορτάσῃ ὁ Σύλλογος Ἀποφοιτῶν Ἱερατικῆς Σχολῆς Κορίνθου καί νὰ γίνῃ Θ. Λειτουργία, ὁμιλίαι κ.λ.π. καί ἐν λευκῇ νὰ ἐκδηλωθοῦν ἐορταστικῶς τὰ μέλη τοῦ νεοῦδρύτου Συλλόγου, ἐκεῖνοι μέ ἀρχηγόν τὸν Σεβ. Γόρτυνος κ. Θεοφίλου, διὰ τῶν λεχθέντων καί γραφέντων ἀντὶ τῶν ὀφειλομένων εὐχαριστιῶν, ἐξέτραψαν εἰς τὸ ἀδίκημα τῆς παρεμβάσεως εἰς τὰ τῆς Ἱερατικῆς Μητροπόλεως Κορίνθου, γεγονός τὸ ὁποῖον μέ ἐλύπησεν, ὡς ἴτο φυσικόν καί μέ ὤθησεν εἰς τήν ἀπόφασιν νὰ μὴν ἀνεχθῶ παρομοίαις παρεμβάσεσι, διότι ἀρκετὴν ἔχω ἐργασίαν καί εὐθύνας καί ἐπὶ πλέον οὐδένα ἐνοχλῶ καί πουθενά, σὲ κανενὸς τὰ πόδια μπερδεύουμαι.

Μὲ εὐχὰς καί εὐχαριστίας

† Ὁ Κορίνθου Π α ν τ ε λ ε ἡ μ ω ν

(Συνεχίζεται.)

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

ΠΕΝΗΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ (1936-1986)

Τοῦ κ. ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΕΡΟΥΣΗ

»Πρέπει νὰ εἶναι πληροφορημένος ὁ πιστός, μὲ κάθε σύγχρονο καὶ πρόσφορο μέσο πληροφόρησης σὲ θέματα:

1. Πίστης: Ἡ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ, τῶν μαθητῶν, τὰ μαρτύρια τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ ἡ δομὴ τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἡ μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς, πρέπει νὰ εἶναι καθημερινὴ μέριμνα τοῦ χριστιανοῦ. Κι ἀκόμα γιὰ τὸ ποιὰ εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς πίστεως ποὺ βάλλεται καθημερινὰ ἀπὸ ἄσχετους κι ἀνίδεους.

τοῦ ράσου στὸ Γένος μας, ὁ ρόλος τῆς Ἐκκλησίας στὴν ἀναγέννηση καὶ συγκρότηση τοῦ Νεοελληνισμοῦ πρέπει νὰ εἶναι πηγὴς ἐνημέρωσης ἀπὸ τὶς πιὸ σημαντικές.

3. Διακονίας. Ἡ ὕλικὴ καὶ πνευματικὴ βοήθεια τῆς Ἐκκλησίας στὸ Ἔθνος. Τὸ κοινωνικὸ καὶ ποιμαντικὸ ἔργο τῆς Ὀρθοδοξίας στὴν Ἑλλάδα. Ἡ ἀλήθεια γιὰ τὴν περιουσία τῆς Ἐκκλησίας, ψεύδη γιὰ φαγοπότια τῆς Ἱεραρχίας ἢ τὸ ζήτημα τῶν ἀνεκρῶν γάμων», εἶναι θέματα ποὺ πρέπει νὰ πληροφοροῦνται οἱ καλοπροαίρετοι, ἀλλὰ ἀπληροφόρητοι πιστοί.

»Ποιὸς ὅμως ἔχει τὸ καθῆκον τῆς πληροφοριολογίας;

Ἡ ἐπίσημη εὐθύνη.

»Ἡ ὑποχρέωση γιὰ σωστή, ἔγκαιρη καὶ ἀμερόληπτη πληροφόρηση εἶναι καθῆκον ὅλων τῶν χριστιανῶν. Ὁ καθένας ἔχει χρέος νὰ φροντίζει γιὰ τὴν ἀδιάκοπη ἐνημέρωσή του.

»Εἶναι ἀδιανόητο ἀνθρώποι αὐτεξούσιοι, ἐλεύθεροι, ὑπερηφανευόμενοι γιὰ τὴν πνευματικὴ κληρονομιά καὶ γιὰ τὴ φυσικὴ τους ἀεξυπνάδα» νὰ μένουν ἀπληροφόρητοι ἢ νὰ γίνονται θύματα σκόπιμης ψευδολογίας.

»Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὴ δική μας ὑποχρέωση νὰ μαθαίνομε γιὰ νὰ καταλαβαίνομε, νὰ καταλαβαίνομε γιὰ νὰ ξέρουμε καὶ νὰ ξέρουμε γιὰ νὰ βεβαιωνόμαστε, τὴν ἐπίσημη εὐθύνη γιὰ τὴν καθολικὴ καὶ συστηματικὴ πληροφόρηση τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας τὴν ἔχουν οἱ ταγοί, τὰ στελέχη, οἱ ἐνορίες, ὁ ἱερός Κλῆρος, οἱ λαϊκοὶ θεολόγοι καὶ τὰ ὀργανωμένα γραφεῖα Τύπου καὶ διαφώτισης τῆς Ἐκκλησίας, τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων.

»Τὸ νὰ πληροφορεῖς σωστά, ἀντικειμενικὰ καὶ ἐπίμονα τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ, σημαίνει πὼς καὶ σὺ ὁ ἴδιος κατέχεις τὴν πληροφωρία μὲ βεβαιότητα. Σημαίνει, πὼς πραγματοποιεῖς μιὰ συνεχὴ κίνηση πρὸς τὸ ποίμνιο. Κι ἀκόμα, σημαίνει πὼς βγαίνεις στὸν ἄμβωνα, στὸ δρόμο καὶ στὶς πλατεῖες ἢ χρησιμοποιοῖς ὅλα τὰ σύγχρονα Μέσα ἐπικοινωνίας γιὰ νὰ κηρύξεις, νὰ ἀνατρέψεις πλάνες καὶ πλεκτάνες καὶ νὰ ἀποστομώσεις βέβηλα χεῖλη!

Τὰ ἡμερολόγια, οἱ ἡμεροδείχτες, οἱ εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ, τῆς Θεοτόκου, τῶν ἁγίων, τὰ θαύματα τοῦ Θεανθρώπου στάθηκαν πάντα ἐπικοινωνιακὰ, ποιμαντικὰ ὕλικο ἀπὸ τὰ πιὸ εὐπρόσδεκτα στὸ λαό. Κι εἶναι ἑκατομμύρια τὰ ἀντίτυπα ποὺ ἔχουν κυκλοφορήσει.

2. Ἱστορίας. Ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τῶν πρώτων χριστιανῶν καὶ τῶν Πατέρων, ἡ προσφορὰ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 26 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1 τεύχους.

(Συνεχίζεται)

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Ἡ «κithάρα τοῦ Πνεύματος».

ΣΤΙΣ 6 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὴ μνήμη ἐνὸς ἀπὸ τὰ πρὸ ἑνδοξα τέκνα τῆς τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Φωτίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, πρὸ γεννήθηκε σὴν Βασιλεύουσα πρὶν ἀπὸ 1177 χρόνια. Ἡ ὕμνωδία τὸν ἀποκαλεῖ «κithάραν τοῦ Πνεύματος», «Ὁρθοδοξίας πρόμαχον», «ἀριστιέα λαμπρότατον τοῦ Κυρίου», «σοφίας κειμήλιον», «εὐστομον γλώσσαν, πᾶσαν αἴρεσιν τέμνονσαν» καὶ «Ἰσαπόστολον».

Πραγματικά. Ὁ μεγάλος αὐτὸς πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, ἀφενὸς μὲ τὸν ὁμολογητικὸν του βίον, ἀφεντέρου μὲ τὶς ὑπέροχες συγγραφάς του, πρόσφερε μέγιστες ὑπηρεσίες σὴν Ὁρθοδοξία «ἐν δυσχημέροις καιροῖς». Ὁ Μέγας Φώτιος δικαίωσε τὸ ὄνομά του, ἀναδείχθηκε ἄξιός του φωτίζοντας ὄχι μόνον τὴν ἐποχὴν του, ἀλλὰ καὶ τὶς μεταγενέστερες μέχρις ἐμᾶς, πρὸ τιμᾶμε τὴ μνήμη του ἀνιόντας διδάγματα πολύτιμα ἀπὸ τὴν εὐδαρσῆ παρούσα του σὶν ἡμεῖς τῆς Ὁρθοδοξίας.

Περίμενε ἕναν αἰῶνα...

«ΕΝΑΣ 12χρονος καὶ τέσσερις ἀκόμη ἀνήλικοι ἦσαν τὰ μέλη σπείρας πρὸ μπῆκαν σὶν ὁπλίτι τοῦ συνταξιούχου 95χρονου πατᾶ Στέφανου Κούκουρα σὴν Κατερίνη καί, ἀφοῦ τὸν ἀκινήτοποιῆσαν μὲ τὴν ἀπειλὴ μαχαιριοῦ, τὸν λήστεψαν».

Αὐτά, μετὰ ἄλλων, δημοσίευσε ὁ Τύπος, λίγες ἡμέρες πρὶν. Τί νὰ σχολιάσεις καὶ πῶς; Κάποτε ἀναφερόμασταν σὶν γκαγκατερισμὸ τοῦ «Σικάνου» καὶ εἶχαμε τὴν ἐντύπωση πὸς θροσκιδιαν σὲ κάποια ἀπόμακρον γειτονιά, σὲ ἄλλες ἡπείρους. Τώρα ὅμως... Ἐναν αἰῶνα περίμενε ὁ ἀγαθὸς λευίτης κάποια ἀνήλικα νὰ τὸν ἀπειλήσουν μὲ μαχαίρι... Καὶ νὰ τὸν ληστεύουν.

—Σχώρα μας, πάτερ Στέφανε. Θλιβόμαστε πρὸ δέχτηκες σὶς ἡμέρες μας, ἀπ' τὴ γενιά μας σχεδόν, αὐτὴ τὴν προσβολή. Σχώρα μας καὶ μὴν πάρεις νὰ δέσσει γιὰ τὴ σωτηρία μας...

Δόξα τῷ Θεῷ!

ΥΣΤΕΡ' ΑΠΟ 32 χρόνια ὁ θανατάσιος ὀργανωτικοῦ τύπου ναὸς τοῦ ὁσίου Δουκᾶ σὶν Ἐλικώνα θὰ λειτουργήσει καὶ πάλι σὸν ἡμεῖς λατρευτικός. Κατὰ τὴ διάρκεια οὐρακῆς πρὸ, λίγες ἡμέρες πρὶν, πραγματοποιήθηκε σὶν ἡμεῖς Υπουργεῖο Πολιτισμοῦ, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θηβῶν καὶ Δεβαδείας κ. Γερῶννος,

ἢ ἡ Υπουργὸς Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν κ. Μερχούρη, οἱ βουλευτὲς συμπολίτευσης καὶ ἀντιπολίτευσης ἀπὸ τὸ νομὸ Βοιωτίας ἀποφάσισαν νὰ χρησιμοποιεῖται ὁ περίφημος ναὸς τοῦ Ι' - ΙΑ' αἰῶνα συγχρόνως γιὰ λόγους λατρευτικὸς καὶ σὸν μουσεῖο. Ἐτσι διευθετήθηκε τὸ θέμα πρὸ εἶχε ἐπιταθεῖ σὶς 13 Δεκεμβρίου, ὅταν ἤρσαν τὰ ἱερά λείψανα τοῦ ὁσίου Δουκᾶ τοῦ Μυροβλήτη ἀπὸ τὴ Βενετία ὅπου θροσκιδιαν ἀπὸ τὸ 1463, δέκα χρόνια μετὰ τὴν ἄλωση τῆς Πόλης μας. Ἀπὸ τὸ 1955 περίπου, ὁ ὁσίου Δουκᾶς λειτουργοῦσε μόνον ὡς μουσεῖο, δὴλώσε ὁ Σεβ. Θηβῶν. Ἡ ἀδράνεια τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ γραφειοκρατικὲς διαδικασίες ὁδήγησαν σὲ συσσώρευση προβλημάτων πρὸ εὐτυχῶς λύθησαν σήμερον, γιὰ τὴν βοήθαμε ἀρωγὸν μας τὴν ἡμεῖς Υπουργὸ Πολιτισμοῦ».

Ἄς εὐχηθοῦμε καὶ ἄλλοι ἀνάλογοι χῶροι, διάσπαρτοι σὴν ἡμεῖς, νὰ ἔχουν τὴν ἴδια κατάληξη, καθὼς καὶ χῶροι καθαρὰ σήμερον λατρευτικοὶ — ὅπως λ.χ. ἡ περίφημη Νέα Μονὴ τῆς Χίου μὲ τὴν μοναδικὰ ψηφιδωτὰ τοῦ ΙΑ' αἰῶνα — νὰ μὴ φτιάσουν κάποιο σὶν ἡμεῖς νὰ λειτουργοῦν μὲ τὴν πινακίδα τοῦ μουσεῖο ἔξω ἀπὸ τοὺς ποτισμένους ἀπὸ τὸ λιθάνι καὶ τὰ μοναστικά δάκρυα τοῖχους τους...

Ἐτος — ποιᾶς — οἰκολογίας;

Ἡ UNESCO βάπτισε τὸ 1987 «ἔτος οἰκολογίας». Ἐπίκαιρον ὅσο ποτὲ ἄλλοτε ἡ ὀνομασία, τὴ στιγμή πρὸ τὰ μάτια μας, κλεισμένα ἀπ' τὸ τοιμέτιο, ἀδυνατοῦν νὰ δοῦν τὴν ὀμορφιά τῆς ζωῆς τὴ στιγμή πρὸ τόσο καὶ τόσο πρηγνικοὶ ἀντιδραστικὲς σπέρουν ὀλεθρο σ' ὅλα τὰ μήκη καὶ πλάτη τῆς ὕδρογειοῦ τὴ στιγμή πρὸ ἡ ἀτμόσφαιρα, θιασμένη ἀπὸ τὶς πρηγνικὲς δοκιμές, δὲν μᾶς ἐπιτρέπει ὅπως ἄλλοτε νὰ χαροῦμε τὴν ἐναλλαγὴ τῶν ἐποσῶν ἐποχῶν — πρὸ σὴν ὀσσία ἔχουν γίνει δύο, ὁ χερμῶνας καὶ τὸ καλοκαίρι.

Δὲν γνωρίζουμε ἂν οἱ παράγοντες τῆς UNESCO πρὸ χαρακτηρίσαν τὸ 1987 «ἔτος οἰκολογίας» εἶχαν σὶν ἡμεῖς τὸ Παῦλειο «ἡ φύση συνωδίνει καὶ συστενάζει ἄχρι τοῦ νῦν». Αὐτὸ πρὸ ξέρουμε καλὰ εἶναι πὸς ἂν δὲν πρῶτανεύσει ἡ λογική καὶ ὁ φόβος Θεοῦ, δὲν θὰ μακρύνει ὁ χρόνος πρὸ ἡ ταλαίπωρη σφαῖρα μας θ' ἀδυνατεῖ νὰ μᾶς θρέψει καὶ νὰ μᾶς συντηρήσει. Ὁχι βέβαια ἀπὸ τὸν ὑπερπληθυσμὸ, ὅπως θροσκιδιαν τὴν εὐκαιρία καὶ ἰσχυρίζονται μερικοὶ, ἀλλὰ ἀπὸ τὴ μόλυνση τῆς πανίδας καὶ τῆς χλωρίδας καὶ μὲ τὸ φτιαξίμο νὰ μᾶς βαρύνει ἀποκλειστικά.

♦ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασίου 1 — Τηλ. 72.10.734 ♦

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης Μιχαήλ, Ἀριστοτέλους 179, 112 51 Ἀθῆναι.

«ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ»:

Στά πλαίσια δραστηριότητας των 12 τομέων των Ένοριων της 'Ι. Αρχιεπισκοπής 'Αθηνών, με την ευκαιρία των Έορτων Χριστουγέννων και Νέου Έτους, εκτός από τις επί μέρους ένοριακές δραστηριότητες, έγιναν κατά τομείς και ο επόμενες εκδηλώσεις: Για 100 παιδιά προσφύγων Αιθιόπων και Πολωνών για τα παιδιά του Όρφανοτροφείου Βουλιαγμένης για τα Νοσοκομεία επί της Λεωφ. 'Αλεξάνδρας για τα Νοσοκομεία Λαϊκό, 'Ιπποκράτειο, Παίδων, 'Ερ. Σταυρού, Τραπεζής και το Γηροκομείο για προβληματικούς ανθρώπους για τους νοσηλευόμενους στο Δημόσιο Ψυχιατρείο για τα παιδιά της «Μαθητικής Μέριμνας» για τους άσθενείς του 'Αντικαρκινικού Ξενώνα «'Αγιοι 'Ανάργυροι» για τα παιδιά του «Δάμαρις» για τα 3 στρατιωτικά Νοσοκομεία για τους άσθενείς Γενικού Κρατικού και της «Σωτηρίας» και για τα παιδιά της «Παιδικής Προστασίας Ταύρου».

ΣΤΗΝ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ

και Λαυρεωτικής πραγματοποιήθηκε (8-9 Δεκεμβρίου) το ΙΒ' 'Ιερατικό Συνέδριο. Μετά τη Θ. Λειτουργία ο Σεβ. κ. 'Αγαθόνικος χαιρέτισε τους Ιερείς - συνέδρους. Παρουσιάστηκαν εισηγήσεις των: 'Αρχιμ. π. 'Ηλ. Μαστρογιαννοπούλου ('Η γνησιότης του Ιερέως), Πρωτοπρ. π. Γ. Μεταλληνού ('Αναζητώντας την ένοριακή ταυτότητα) και Πρωτοπρ. π. Κων. Φούσκα ('Η παράδοση στην 'Εκκλησία). 'Ακολουθούσε διαλογική συζήτηση και εξέχθησαν συπεράσματα. Οι εργασίες έληξαν με ύποθηκες του Σεβ. Μητροπολίτου και προσφορά άναμνηστικού δώρου. Το Συνέδριο τίμησαν με την παρουσία τους ο νομάρχης, ο βουλευτής κ. Δ. Φράγκος, ο δήμαρχος Σπάτων κ.ά.

ΤΟ ΤΡΙΜΕΛΕΣ

Πλημμελειοδικείο 'Αθηνών μετά από δωρη διαδικασία άθώωσε παμψηφεί τους Αιδεσιμολ. π. Νικ. Αύγερινόπουλο και π. 'Ηλ. Μπαραμπούτη, ένω κατεδίκασε δύο μάρτυρες του 'Ιεχωβά σε βμηνη φυλάκιση, γιατί διένειμαν έκθιαστικά έντυπα της 'Οργανώσεώς τους σε χριστιανούς, πλησίον του ι. ναού 'Αγίου Λουκά δδ. Πατησίων. Μάρτυρας υπερασπίσεως των δύο Κληρικών ήταν ο π. Κυρ. Τσουρός.

Η ΑΚΑΔΗΜΙΑ

'Αθηνών στην πανηγυρική συνεδρία της (30 Δεκεμβρίου), εκτιμώντας την προσφορά του στο

Του κ. Εὐαγγέλου Π. Λέκκου

κοινωνικό σύνολο, θράβευσε τόν αίδισ. π. Θεοχάρη Μέγγα, έφημέριο στο χωριό Πολύστυλο Καβάλας. 'Ο τιμηθείς Ιερέας και δάσκαλος, που έχει γίνει ιδιαίτερα άγαπητός από το ποιμνίο του και στην ευρύτερη περιοχή, προσφέρει τις καλές του υπηρεσίες σε όλους τους τομείς, άφοι τα καταφέρνει και στα μηχανολογικά και τη γεωργία, τα αρχιτεκτονικά και την αρχαιολογία, την άγιογραφία και τη ζωγραφική, ακόμα και ως ίπτάμενος πυροσθέτης. Στη συνέντευξη που έδωσε στην Τηλεόραση με σεμνότητα είπε ότι ή τιμή που του έγινε άντανakλά στην 'Εκκλησία, στην όποία ως λειτουργός άνήκει. Εδγε!

ΟΙ ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΙ

έχουν θρει στο πρόσωπο του 'Αρχιμ. π. Γερβ. Ραπτόπουλου, Ιεροκήρυκος, ένα καλόν άγγελο. Χρόνια τώρα «ειδικεύεται» στην άποφυλάκιση όσων κρατούνται για χρέη. Πρωτοστατώντας σε μιá άξιομίμητη προσπάθεια, συγκεντρώνει άξιόλογα χρηματικά ποσά, έπισκέπτεται με πολυάριθμους χριστιανούς φυλακές, όμιλει, διανέμει έντυπα χριστιανικού περιεχομένου. 'Οπως διαβάζουμε στο 14ο τόμο (1985-86) του περιεκτικού περιοδικού που εκδίδει «Χριστ. Παλμοί», από 29 πολιτικές, δικαστικές και στρατιωτικές φυλακές, άποφυλακίστηκαν 860 κρατούμενοι, άφοι καταβλήθηκε το ποσό των 5.352.417 δρχ. Το του Κυρίου «έν φυλακή ήμην και ήλθετε πρός με» πραγματώνεται με τόν καλύτερο τρόπο. 'Οσοι έπιθυμούν να συμπαρασταθούν στην προσπάθειά του άς άπευθύνονται: π. Γερβάσιον Ραπτόπουλον, Τ.Θ. 10937, 541 10 Θεσ/νίκη.

«ΕΝΟΡΙΑΚΟ ΦΩΣ»,

είναι ο τίτλος περιοδικής εκδόσεως του ι. ναού 'Αγ. Παντελεήμονος Βότση ('Ι. Μητροπόλεως Ν. Κρήνης και Καλαμαριάς). Πρόκειται για εϋπαρουσίαστο έποικοδομητικό τετρασέλιδο (σε διχρωμία) που το έτοιμάζει ο 'Αρχιμ. π. Χρυσόστομος Νικήτας και διανέμεται δωρεάν.

ΝΕΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΤΟΥ TAKE

- Ζώης Γρ., Ιερέυς, ΜΚ 6, έτη ύπηρ. 32, σύνταξη 53.842, οίκ. επίδ. 2.900, εφάπαξ 1.111.686.
- Γιαννίκος 'Ιω., Ιερέυς, ΜΚ 6, έτη ύπηρ. 35, σύνταξη 58.777, οίκ. επίδ. 2.900, εφάπαξ 1.318.433.
- Φλώρος Χαρ., Ιερέυς, ΜΚ 7, έτη ύπηρ. 35, σύνταξη 49.616, οίκ. επίδ. 2.900, εφάπαξ 1.210.229.